

**Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально – науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки**

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи бакалаврського рівня вищої освіти на тему:
**«Аналіз фінансових ресурсів та покращення ефективності їх
використання (на прикладі ТОВ «Вів Брук»))»**

Виконав:

студент 5-го курсу
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
Кобилецький Дмитро В'ячеславович

Керівник:

д.е.н., професор Токарський Тарас
Богданович

Рецензент

к.е.н., доцентка Шило Жанна
Степанівна

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота: «Аналіз фінансових ресурсів та покращення ефективності їх використання (на прикладі ТОВ «Вів Брук»))» / Кобилецький Д. В. Рівне: НУВГП, 2025. – 95с.

У дипломній роботі досліджено теоретико-методологічні основи формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Проведено аналіз джерел формування фінансових ресурсів, напрямів їх використання, а також показників ефективності їх застосування. Визначено ключові пріоритетні напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінанси підприємства, фінансові ресурси, власні ресурси, залучені ресурси.

ANNOTATION

Qualifying work: «Analysis of financial resources and improvement of their use efficiency (Viv Brook LLC taken as an example)» / Kobyletsky D. V., Rivne: NUWM, 2025. - 95 p.

The thesis explores the theoretical and methodological foundations of the formation and use of financial resources of the enterprise. The analysis of the sources of formation of financial resources, directions of their use, as well as indicators of the effectiveness of their use is carried out. The key priority areas for increasing the effectiveness of the use of financial resources are identified.

Keywords: finance companies, financial resources, own resources, the resources involved.

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Теоретико-методичні засади формування фінансових ресурсів підприємства	8
1.1. Сутність, природа та особливості формування фінансових ресурсів підприємства	8
1.2. Ефективність використання фінансових ресурсів	29
Розділ 2. Аналіз фінансових ресурсів Товариства з обмеженою відповідальністю «Вів Брук»	42
2.1. Економіко – організаційна характеристика підприємства	42
2.2. Структурно – динамічний аналіз формування та використання фінансових ресурсів	46
2.3. Аналіз ефективності управління фінансовими ресурсами	58
Розділ 3. Напрямки підвищення ефективності використання фінансових ресурсів Товариства з обмеженою відповідальністю «Вів Брук»	71
Висновки	86
Список використаних джерел	89
Додатки	95

ВСТУП

Одночасно, в умовах нестійкої економіки, наявність достатніх мас фінансових ресурсів є обов'язковим чинником успішної роботи будь-якої підприємницької структури незалежно від сфери діяльності, галузевої спрямованості та організаційно-правового статусу. Водночас проблематика визначення соціально-економічної сутності фінансових ресурсів підприємств в рамках здійснення сталій розвиток економіки країни має серйозну актуальність з точки зору економічної науки.

Сьогодні підприємства працюють в умовах кризової бізнес-ситуації, яка є обладнана з фінансових ресурсів. Інфляційні процеси, нестабільність валютного курсу, підвищення ставок за кредитами та скорочення платоспроможного попиту споживачів суттєво ускладнюють ефективне функціонування українських підприємств. Нестача фінансових ресурсів у необхідному обсязі призводить до порушень платіжної дисципліни та зниження фінансової стійкості, що, у свою чергу, негативно позначається на стабільності національної економіки.

Проблематика формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємств привертала увагу багатьох вітчизняних економістів, серед яких І. Балабанов, О. Бандурка, В. Белоліпецький, І. Бланк, О. Василик, В. Гребельний, В. Гриньова, А. Загородній, І. Зятковський, Г. Кірейцев, М. Коробов, В. Ковалев, В. Опарін, А. Поддєрьогін та інші. Проте до сьогодні не вироблено єдиного підходу до трактування поняття «фінансові ресурси підприємства» та їх класифікації, що зумовлює потребу в подальших наукових дослідженнях у цій сфері.

Все вищесказане обумовлює актуальність обраної теми.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз фінансових ресурсів та визначення шляхів покращення ефективності їх використання.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

визначити сутність фінансових ресурсів підприємства та механізм їх формування;

провести аналіз формування та використання фінансових ресурсів підприємства;

провести аналіз показників платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності;

розробити пропозиції щодо оптимізації фінансових ресурсів підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансово – господарська діяльність підприємства.

Предметом дослідження виступають аналітичні процеси формування фінансових ресурсів та аналіз ефективності їх використання на Товаристві з обмеженою відповідальністю «Вів Брук».

Під час досліджень використовувалися такі наукові методи:

- логічного узагальнення, аналізу, синтезу та порівняння – для визначення змісту поняття «фінансові ресурси», дослідження їх складових;
- багатофакторного економічного, статистичного, соціологічного аналізу, експертних оцінок – при оцінці ефективності використання фінансових ресурсів;
- системного підходу, що враховує динамічну функціональну залежність між станом цілого та розвитком і збалансованістю його складових елементів – при розробці заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства;

Інформаційною базою дослідження виступають законодавчі акти та нормативні документи, теоретичні розробки зарубіжних та вітчизняних вчених, публікації в українській і зарубіжній економічній та економіко–правовій літературі, дані фінансової звітності підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. У першому розділі, на теоретико – методологічному рівні, розкрито поняття фінансових ресурсів, а також механізм їх формування у суб'єктів господарювання. У другому розділі проведено аналіз

фінансових ресурсів ТОВ «Вів Брук». Третій розділ присвячений визначенню напрямів покращення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Загальний обсяг роботи складає 95 сторінку комп'ютерного тексту, у тому числі 26 таблиць, 14 рисунків та 6 додатків. Список використаних джерел містить 51 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, природа та особливості формування фінансових ресурсів підприємства

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки в Україні, коли суб'єкти господарювання мають високу відповідальність і самостійність у прийнятті управлінських рішень, особливо важливо покращувати методи аналізу фінансового стану підприємств. Під фінансовим станом розуміють результат взаємодії всіх складових системи фінансових відносин підприємства, який повинен відображатися через набір показників, що демонструють наявність, розподіл і використання фінансових ресурсів.

Термін «ресурси» походить від французького слова «ressource», що означає допоміжний засіб, тобто щось, що може бути використано з певного джерела (запаси, матеріали тощо) для досягнення конкретних цілей. В економічній науці ресурси поділяють на чотири категорії: природні, матеріальні, трудові та фінансові. Економічна категорія «ресурси» має низку характерних особливостей: потреба в ресурсах виникає у процесі суспільного виробництва та створення споживчої вартості; структура ресурсів є динамічною і змінюється залежно від розвитку продуктивних сил і виробничих відносин; використання будь-якого виду ресурсів вимагає їх вартісного відтворення — ресурси з матеріально-речовинної форми трансформуються у вартісну або фінансову форму.

Фінансові ресурси виступають матеріальним втіленням фінансових відносин. Їх обсяги та склад визначаються масштабами та ефективністю виробництва. Водночас саме розмір фінансових ресурсів впливає на зростання виробництва і соціально-економічний розвиток підприємства. Тому пошук нових фінансових джерел та забезпечення максимально ефективного використання фінансових ресурсів є надзвичайно важливими завданнями для підприємства.

Враховуючи важливість фінансових ресурсів для будь-якого підприємства, виникає потреба у чіткому визначенні та узагальненні понять «фінансові ресурси» та «капітал», які, по суті, мають спільну основу — грошові кошти.

Огляд наукової літератури показує, що єдиного підходу до визначення поняття «фінансові ресурси» досі немає.

Зокрема, Н. А. Хрущ та В. В. Доценко підкреслюють, що фінансові ресурси завжди існують у грошовій формі, мають розподільний характер і відображають процес формування та використання різних видів прибутків і накопичень суб'єктів господарської діяльності в матеріальному виробництві, державі та невиробничій сфері [43, с. 274]. Фінансові ресурси можна розглядати як сукупність усіх грошових коштів і надходжень, якими володіє підприємство на певний момент або за певний період, і які використовуються для проведення грошових розрахунків і відрахувань, необхідних для виробничого і соціального розвитку.

Натомість поняття «капітал» є більш прийнятним для характеристики об'єкта, що служить джерелом отримання прибутку. Капітал включає матеріальні, грошові та нематеріальні ресурси, які вкладені у формування активів підприємства з метою здійснення господарської діяльності та отримання доходу і прибутку. Існує також інший підхід, згідно з яким фінансові ресурси розглядаються не лише як грошові кошти та їхні еквіваленти, а й як кошти, вкладені в основні та оборотні засоби [12, с. 80]. Зокрема, Пилип'як О. В., Майор О. В., Попович Ю. Г. визначають фінансові ресурси як грошові кошти, що перебувають у розпорядженні підприємств, до яких належать грошові фонди та частина грошових засобів, що використовуються в нефондовій формі. Основними джерелами фінансових ресурсів, за його словами, є власні та залучені кошти підприємства [32, с. 89].

Сучасні світові економічні тенденції показують, що в умовах високого рівня фінансових ризиків та впливу кризових факторів однією з головних проблем для підприємств є забезпеченість необхідними фінансовими ресурсами. Недостатній обсяг фінансових ресурсів призводить до фінансового дисбалансу, зниження

конкурентоспроможності і врешті-решт — до банкрутства підприємств [29, с. 155].

Прихильники цього підходу трактують фінансові ресурси ширше, включаючи ту їх частину, що матеріалізована в активах підприємства (див. табл. 1.1).

Дослідників, які вивчають економічну природу фінансових ресурсів підприємств, можна розділити на дві групи: тих, хто розглядає фінансові ресурси з позиції підприємств (мікрорівень), і тих, хто аналізує цю категорію з точки зору держави (макрорівень).

Оскільки фінансові ресурси є складною, багаторівневою категорією з різноманітними формами прояву, багато науковців вважають, що немає єдиної загальноприйнятої думки щодо змісту та економічної інтерпретації поняття «фінансові ресурси» [7, с. 125].

Таблиця 1.1

Сутність поняття «фінансові ресурси»

Автор	Визначення
1	2
Г.Г.Кірейцев	Фінансові ресурси – грошові доходи і надходження підприємства, що призначені для виконання його фінансових зобов'язань і фінансування витрат щодо забезпечення розширеного відтворення
В.М. Опарін	Фінансовими ресурсами підприємства вважають сукупність грошових фондів цільового призначення, сформованих у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, створеного на підприємстві, якими воно розпоряджається на правах власності або господарського відання і використовує на статутні потреби
А. М. Поддєрьогін О. Д. Василик	Під фінансовими ресурсами слід розуміти грошові кошти, що є у розпорядженні підприємств
О.Р.Романенко	Під фінансовими ресурсами слід розуміти акумульовані грошові кошти з різних джерел, які знаходяться в господарському обігу і необхідні для покриття потреб

Продовження табл.1.1

1	2
І.О. Бланк	Фінансові ресурси – це сукупність акумульованих власних і позикових коштів та їх еквівалентів у формі цільових грошових фондів, призначених для забезпечення його господарської діяльності у майбутньому періоді
А.Г.Загородній	Фінансові ресурси – це грошові кошти, які є в розпорядженні підприємства і призначені для здійснення поточних витрат і витрат із розширеного відтворення, для виконання фінансових зобов'язань і економічного стимулювання працівників
О.Є. Гудзь	Фінансові ресурси – це сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення, пов'язуючи їх обсяг та склад із платоспроможністю підприємства

Узагальнюючи визначення економічної сутності фінансових ресурсів, представлені як вітчизняними, так і зарубіжними вченими-економістами, Близнюк О.П., Брезинська А.П., Іванюта О.М. справедливо виділяють два основні підходи, які базуються на розподільчій та відтворювальній концепціях фінансів [2]. Прихильники першого підходу вважають, що фінанси існують на етапі розподілу та перерозподілу вартості сукупного суспільного продукту й національного доходу, а їх головними функціями є розподільча та контрольна. Інша група дослідників розглядає фінанси як категорію, що охоплює всі стадії відтворювального процесу, включно з виробництвом товарів та їх обміном.

Деякі економісти, серед яких Бровко Л. І., Бровко Є. І., Крижановський О. О. та інші, трактують фінансові ресурси як сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні підприємства [5, с.60]. Вони визначають фінансові ресурси як грошовий потік, не акцентуючи уваги на джерелах їх формування чи цільовому призначенні. У цьому визначенні підкреслено економічну основу, зв'язок фінансових ресурсів із процесами відтворення та форми їх прояву.

Інші дослідники, Варченко О. М., Артімонова І. В., Холоденко Н. І. [6], вважають, що фінансові ресурси повинні відповідати певним критеріям, зокрема джерелам їх формування та цільовому призначенню. Незважаючи на різні акценти та повноту наведених визначень, у них є спільна особливість, яка заслуговує на

увагу: ці науковці підкреслюють, що фінансові ресурси формуються за рахунок власних джерел і фінансових результатів суб'єктів господарювання.

Проте в питаннях розуміння того, що фінансові ресурси утворюються в процесі розподілу й перерозподілу новоствореної вартості підприємством, серед економістів відсутня єдина думка. Так, Кравченко О.О вважає, що подібні визначення фінансових ресурсів, наведені такими вченими, як В. І. Арначій та А. М. Поддєрьогін, відображають якісну характеристику ресурсів, що описує їх стан на певний момент часу [24].

Великих К. О. наголошує, що для точного визначення поняття «фінансові ресурси» слід застосовувати структурний підхід [8, с.125]. Це означає враховувати: 1) сутність фінансових ресурсів як частини виробничих відносин; 2) факт їх створення і використання в процесі реалізації фінансових відносин; 3) саму сутність поняття «ресурси» як засобів, що можуть бути використані для досягнення певних цілей (запаси, кошти тощо). Виходячи з цього, автори роблять висновок, що фінансові ресурси — це всі грошові кошти, акумульовані у фондах цільового призначення для здійснення конкретних витрат.

Беручи до уваги різноманітність наукових підходів до визначення цієї категорії, підтримуємо позицію Власюк В.Є., який пропонує розглядати фінансові ресурси підприємства з двох ключових аспектів [10, с. 98]: — як запас, що втілюється у вигляді реальних активів підприємства, які можуть бути мобілізовані завдяки ринковому механізму перетворення активів у грошові кошти, оскільки активи мають певний рівень ліквідності;

— як потік, де фінансові ресурси проявляються у формі фінансових активів суб'єкта господарювання під час їх цільового використання для здійснення статутної діяльності, а рух таких ресурсів відображається у звіті про рух грошових коштів, який пояснює зміни у статті «грошові кошти і їх еквіваленти» між двома датами балансу.

Отже, аналіз фахової літератури підтверджує існування різних підходів до тлумачення поняття «фінансові ресурси» [1; 2], багато з яких не повною мірою розкривають суть цієї економічної категорії. Нам найближче визначення

фінансових ресурсів, яке запропонували Східницька Г., Содома Р. [37], які розглядають їх як власний, позичений та залучений капітал, що використовується підприємствами для формування власних активів та ведення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання прибутку.

Резерви фінансових ресурсів, що формуються на підприємствах за рахунок прибутку, необхідні для забезпечення стабільності руху грошових коштів та всього процесу розширеного відтворення. Систему аналітичного забезпечення оцінки процесів формування та використання фінансових ресурсів підприємства представлено на рис. 1.1.

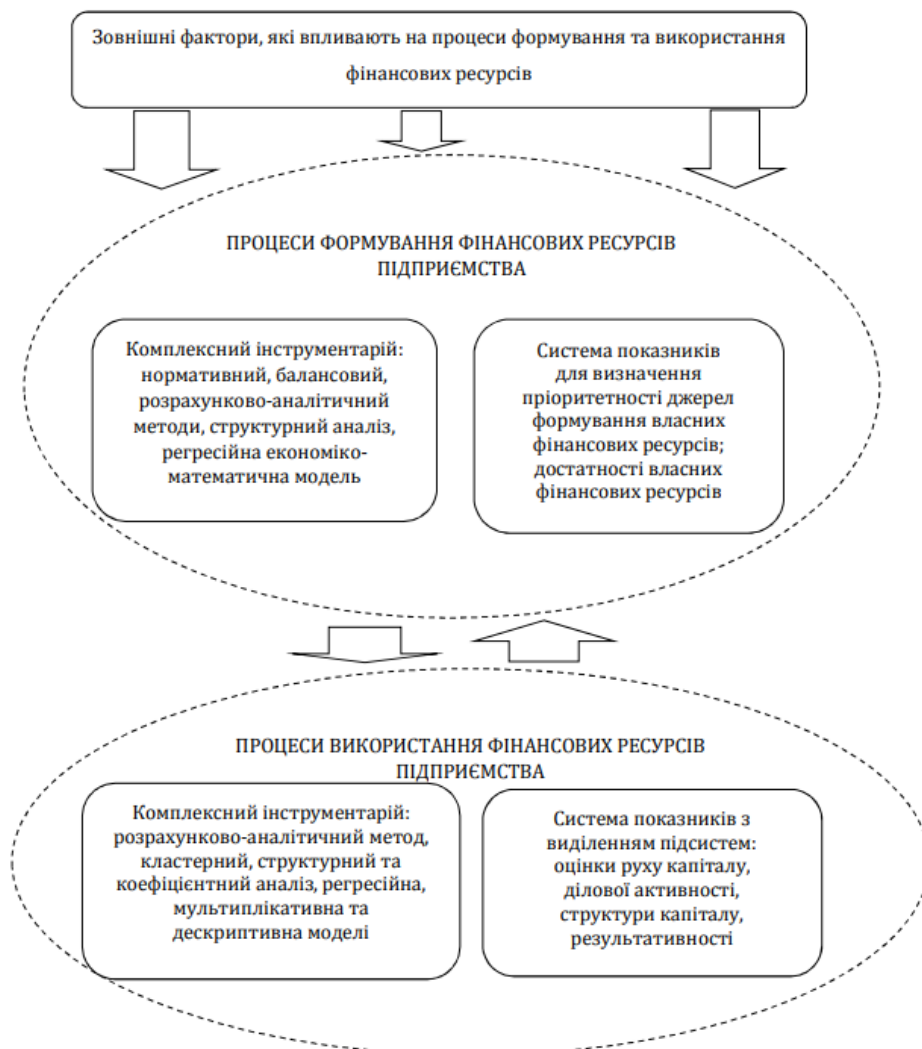

Рис. 1.1. Система аналітичного забезпечення оцінювання процесів формування та використання фінансових ресурсів підприємства

Запропонована система аналітичного забезпечення формування та використання фінансових ресурсів підприємства характеризується

універсальністю, всебічністю та результативністю. Її універсальність полягає в можливості застосування розробленого комплексу показників і методів оцінювання на підприємствах різних форм власності та з різними видами виробничої чи сервісної діяльності.

Комплексний підхід реалізується через інтеграцію різних аналітичних інструментів, зокрема методів економічного аналізу, багатовимірного статистичного аналізу та прогнозування. Основною особливістю цієї системи є чіткий поділ та окрема побудова показників і методик для аналізу процесів формування і процесів використання фінансових ресурсів підприємства.

Отже, проаналізувавши наявні трактування терміна «фінансові ресурси», можна зробити висновок, що серед вітчизняних і зарубіжних економістів досі немає єдиного підходу до визначення цього поняття та його значення у функціонуванні суб'єктів господарювання. Різноманіття класифікаційних підходів, представлених в економічній літературі, дає підстави для формулювання власного визначення.

Фінансові ресурси підприємства — це сукупність грошових коштів, що знаходяться у його розпорядженні, які класифікуються за:

- видами та структурою;
- джерелами їх походження (формування).

Ці ресурси призначені для фінансування процесів розширеного відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, а також для економічного стимулювання.

Фінансові ресурси підприємства мають характерні ознаки: вони відображають грошові відносини, пов'язані з первинним розподілом вартості валового внутрішнього продукту, формуванням та використанням доходів і децентралізованих фондів. Визначальними критеріями їх віднесення до фінансових ресурсів є здатність виконувати функцію засобу платежу та рівень ліквідності активів.

Зважаючи на те, що у багатьох наукових дослідженнях фінансові ресурси підприємства ототожнюються з його капіталом, який розглядається як

трансформована форма фінансових ресурсів, досить поширеним є підхід до класифікації фінансових ресурсів на основі джерел формування загального капіталу, а саме — за елементами та структурою пасиву балансу [12].

Фінансові ресурси формуються за рахунок різноманітних джерел. Залежно від походження, виділяють дві основні групи:

- власні ресурси — належать підприємству та утворюються в результаті його господарсько-фінансової діяльності (зокрема: статутний капітал, резервний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток);
- залучені ресурси — тимчасово перебувають у розпорядженні підприємства і використовуються для реалізації статутних цілей (зокрема: довгострокові та короткострокові зобов'язання).

В.Є. Власюк подає структуру фінансових ресурсів за джерелами їх формування та докладно характеризує кожен елемент цієї структури (рис. 1.2).

Власні кошти — це грошові ресурси, які постійно обертаються в межах підприємства і не мають визначеного терміну повернення. Їх формування відбувається за рахунок власного капіталу, тобто тієї частини активів, яка залишається підприємству після виконання всіх зобов'язань перед кредиторами.

Залучені кошти — це грошові ресурси, які не належать підприємству, однак завдяки існуючій системі розрахунків постійно перебувають у його обігу. Їх формування здійснюється переважно за рахунок різних видів кредиторської заборгованості, включаючи заборгованість постачальникам, бюджетові, працівникам з оплати праці та іншим контрагентам.

Позичені кошти — це фінансові ресурси, які підприємство отримує на визначений строк, на платній основі та за умов обов'язкового повернення. Основними джерелами формування позичених коштів є короткострокові та довгострокові банківські кредити, а також інші форми позикового капіталу.

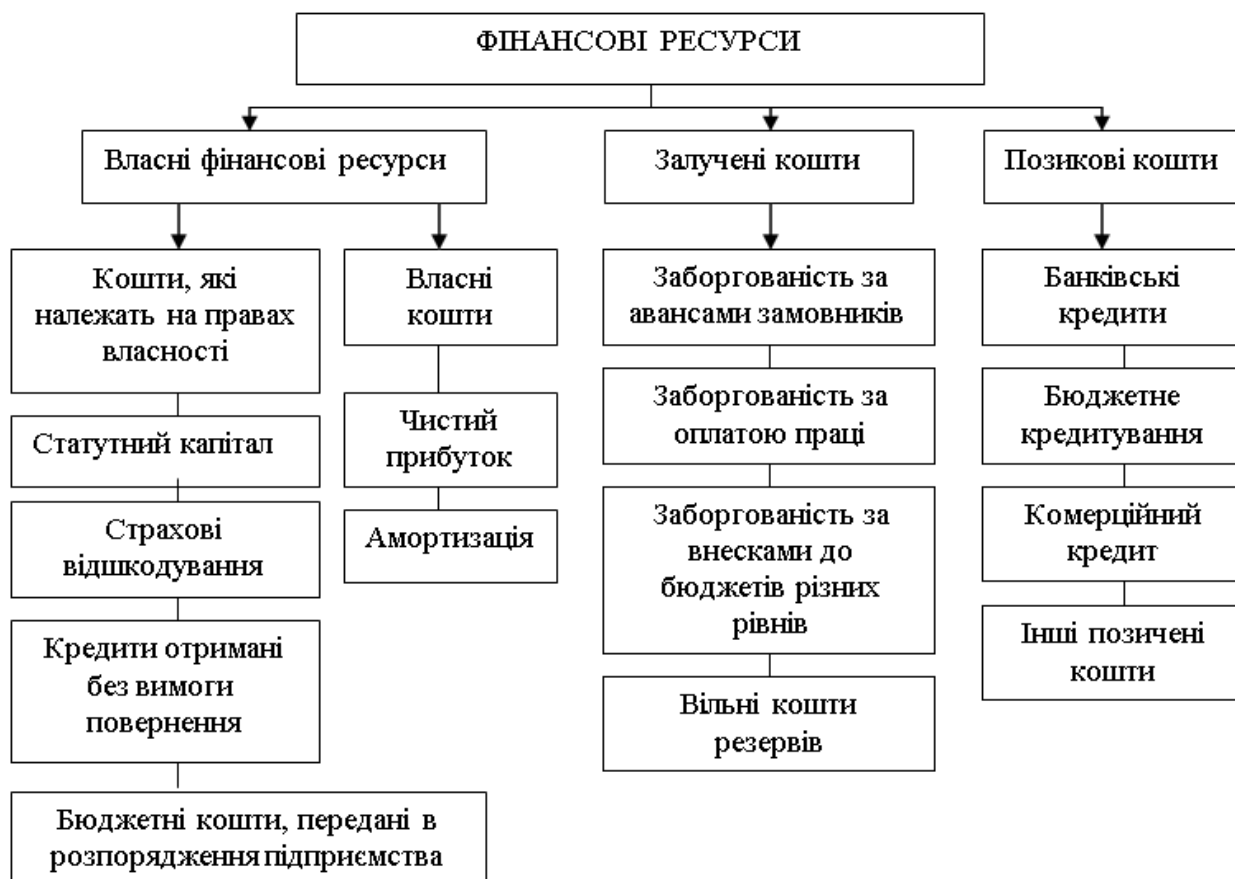

Рис. 1.2 Склад фінансових ресурсів підприємства за джерелами їх формування

Зазначений підхід, на думку автора монографії [10, с. 20–21], є обґрунтованим і доцільним, оскільки бухгалтерський баланс підприємства виступає ключовим елементом інформаційного забезпечення системи фінансового менеджменту. Він слугує основою для здійснення фінансового обліку, моніторингу та аналізу, бюджетування, планування, прогнозування та фінансового контролю. Усі ці функції є складовими фінансового менеджменту та забезпечують формування інформаційної бази для прийняття ефективних, обґрунтованих управлінських рішень, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів, а також із оптимізацією їх кругообігу на підприємстві.

Первинне формування фінансових ресурсів підприємства здійснюється на етапі його створення, зокрема під час формування статутного капіталу. У

подальшому фінансові ресурси формуються переважно за рахунок прибутку (отриманого від основної та інших видів діяльності), виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а також за рахунок надходжень від продажу майна, використання сталих пасивів, цільового фінансування, пайових та інших внесків членів трудового колективу.

До складу стійких пасивів підприємства належать статутний, резервний та інший капітал, довгострокові позики, а також кредиторська заборгованість, яка постійно перебуває в обороті підприємства. Йдеться, зокрема, про заборгованість із заробітної плати (що виникає внаслідок розбіжності між моментами нарахування і фактичної виплати), відрахування до позабюджетних фондів, бюджету, а також за розрахунками з постачальниками і покупцями.

Особливо значні обсяги фінансових ресурсів, зокрема на етапі створення або реорганізації підприємства, можуть бути мобілізовані через фінансовий ринок. Це відбувається шляхом реалізації акцій, облігацій та інших видів цінних паперів, що випускаються підприємством, а також за рахунок отримання дивідендів і процентів за цінними паперами інших емітентів, доходів від фінансових операцій і залучених кредитів.

Основними джерелами формування власних фінансових ресурсів підприємства залишаються амортизаційні відрахування та прибуток від основної операційної діяльності. Амортизаційні відрахування мають цільове призначення — забезпечення процесів відтворення й оновлення основних засобів. Водночас варто зауважити, що амортизаційна політика на рівні підприємств в Україні досі не має належного нормативно-правового регулювання, що створює певні труднощі у її реалізації на практиці [51, с. 75].

Підприємство має право самостійно обирати метод нарахування амортизаційних відрахувань, що відкриває можливості для прискореного оновлення основних засобів, підвищення ефективності використання їх активної частини та істотного зростання обсягів власних фінансових ресурсів.

Структура та обсяг фінансових ресурсів безпосередньо залежать від масштабів виробництва та ефективності господарської діяльності підприємства.

Взаємозв'язок між розміром фінансових ресурсів та обсягами виробництва є двостороннім. З одного боку, розширення виробництва потребує відповідного фінансового забезпечення; з іншого — саме збільшення обсягів виробництва сприяє зростанню фінансових надходжень. Натомість нестача фінансових ресурсів призводить до скорочення обсягів виробництва, обмеження можливостей його розширення, зниження рівня завантаження виробничих потужностей, дефіциту матеріальних, трудових та інших ресурсів, що, у свою чергу, ще більше зменшує фінансові можливості підприємства.

Фінансові ресурси, що формуються на рівні підприємств, забезпечують здійснення виробничої діяльності, інвестування, створення оборотних коштів, фондів економічного стимулювання, а також виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом, банківсько-кредитною системою, контрагентами та працівниками. Крім того, рух фінансових ресурсів опосередковує обіг матеріальних і трудових ресурсів, що є необхідними елементами організації виробничого процесу [44, с. 301].

У процесі формування фінансових ресурсів підприємства необхідно враховувати широкий спектр як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, що впливають на його функціонування. Жодне підприємство не існує у вакуумі — воно залежить від взаємовідносин із партнерами, рівня попиту на свою продукцію, загальних тенденцій розвитку галузі, макроекономічної ситуації в країні та інших факторів, які часто не підлягають безпосередньому контролю з боку самого суб'єкта господарювання.

Водночас важливу роль відіграють і внутрішні фактори. До них належать стан та ефективність використання основних засобів, рівень їх механізації та автоматизації, обмеження виробничих потужностей, кваліфікаційний рівень персоналу, організація управлінських процесів тощо. Ці фактори зумовлюють необхідність урахування специфічних особливостей при визначенні обсягу та структури фінансових ресурсів.

Глибоке розуміння механізмів формування джерел фінансових ресурсів вимагає аналітичного підходу до оцінки структури капіталу з позиції вартості його

залучення та використання. Ціна фінансових ресурсів проявляється в різних формах: виплата дивідендів у випадку формування статутного капіталу; ринкова вартість майна, внесеного як внесок до капіталу; процентні платежі за користування банківськими кредитами. Навіть прибуток має свою умовну вартість, адже за його відсутності підприємство змушене шукати зовнішнє фінансування, наприклад, шляхом випуску акцій, що також супроводжується витратами.

Дослідження та узагальнення наукових підходів до класифікації фінансових ресурсів суб'єктів господарювання засвідчили як різноманіття, так і наявність спільних позицій серед науковців щодо визначення основних критеріїв групування та структуризації фінансових ресурсів підприємств. До таких критеріальних ознак належать: право власності, джерела та способи формування, стадії утворення, об'єкти інвестування (вкладення), цільове призначення, характер та терміни використання, етапи кругообігу, напрями розподілу тощо.

Враховуючи запропоновану сутнісну характеристику дефініції «фінансові ресурси підприємства», яка базується на концепції їх інтеграції у процес обороту індивідуального капіталу та підпорядкована закономірностям функціонування в системі розширеного відтворення на мікрорівні, а також враховуючи специфіку та функціональні особливості фінансових ресурсів, запропоновано підхід до систематизації найбільш суттєвих критеріїв їх класифікації. Цей підхід спирається на концепцію участі фінансових ресурсів у відтворювальному процесі та послідовність стадій трансформації грошових коштів у рамках взаємопов'язаних етапів їх безперервного руху:

1. формування (акумуляція) фінансових ресурсів із різних джерел;
2. трансформація фінансових ресурсів у капітал та інвестування у активи;
3. використання фінансових ресурсів у діяльності підприємства (операційній, інвестиційній, фінансовій);
4. відтворення (повернення) акумульованих і використаних фінансових ресурсів на простій або розширеній основі.

Таким чином, на основі узагальнення і критичного аналізу поширених у економічній літературі наукових підходів до класифікації фінансових ресурсів підприємств було виявлено неоднозначність і певну фрагментарність у визначенні ключових критеріальних ознак для групування та структуризації фінансових ресурсів. Це, на нашу думку, ускладнює створення систематизованого інформаційного та методичного підґрунтя, необхідного для ефективного управління фінансовими ресурсами у суб'єктів господарювання.

Однією з ключових складових ринкового середовища, трансформація якої може суттєво вплинути на сталий соціально-економічний розвиток підприємства, є сфера управління фінансовими ресурсами. Саме в цій сфері відбуваються складні та багатогранні процеси утворення численних фінансових ризиків, що зумовлені можливими порушеннями господарських угод. Безпосередніми наслідками виникнення таких ризиків є порушення стабільності та ритмічності виробничо-господарських процесів, збільшення фінансових витрат, погіршення якості продукції, зниження її конкурентоспроможності та інші негативні явища [38, с. 483].

Саме тому при формуванні та використанні фінансових ресурсів необхідно підтримувати певний баланс між збільшенням їх обсягів для забезпечення постійної платоспроможності підприємства та забезпеченням ефективності виробництва і конкурентоспроможності готової продукції шляхом раціонального використання цих ресурсів.

Так, Слободянюк Н. О. наголошує, що «управління фінансовими ресурсами є достатньо складним завданням для підприємства, оскільки, поряд із забезпеченням платоспроможності та дохідності, необхідно також підтримувати безперервний кругообіг фінансових ресурсів» [36 с. 247].

Як зазначає Східницька Г., управління фінансовими ресурсами підприємства є одним із ключових чинників організації виробничо-господарської діяльності, а також одним із найважливіших факторів забезпечення ефективної фінансово-господарської роботи підприємства в сучасних умовах. Ця діяльність

спрямована на оптимізацію фінансового механізму, координацію фінансових операцій, забезпечення їх впорядкування та точного «балансування» [37,с.66].

Управління фінансовими ресурсами підприємства визначають як «систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів підприємства» [7, с.125].

За думкою Великих К. О. фінансовий менеджмент спрямований на забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів відповідно до завдань розвитку підприємства, а також на найефективніше використання наявних фінансових ресурсів у ключових напрямках діяльності [8, с. 126].

Процес управління фінансовими ресурсами підприємства, що включає взаємопов'язані стадії їх формування, розподілу, використання та відтворення, охоплює механізми утворення власних та позикових ресурсів — ключових джерел фінансування активів (необоротних та оборотних), а також фінансового забезпечення операційної і фінансово-інвестиційної діяльності. Це спрямовано на отримання прибутку, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами економічних відносин, забезпечення соціально-економічного розвитку, зростання ринкової вартості підприємства і реалізацію стратегічних та тактичних цілей підприємницької діяльності [12, с. 80].

Під системою управління фінансовими ресурсами підприємства розуміється частина загальної системи управління підприємством, метою функціонування якої є забезпечення оптимальних умов для формування, ефективного використання та оптимізації структури фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності з метою максимізації добробуту власників підприємства як у поточному, так і в майбутньому періодах [5, с. 58].

Система управління фінансовими ресурсами має забезпечувати узгодженість логічної моделі управління з обраною стратегічною концепцією розвитку підприємства, а також із методами, важелями та інструментами фінансового менеджменту.

Дослідження проблем управління фінансовими ресурсами свідчить про необхідність розробки вдосконаленого механізму управління, що відповідатиме сучасним умовам господарювання, вимогам динамічного ринкового середовища та потребам підвищення фінансової стійкості підприємства [38, с. 482].

Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства передбачає:

- постановку цілей і завдань управління фінансовими ресурсами;
- удосконалення методики аналізу ефективності використання усіх видів фінансових ресурсів;
- розроблення та аналіз напрямів оптимізації процесу управління фінансовими ресурсами;
- розроблення методики оперативного управління високоліквідними обіговими активами;
- розроблення загальної стратегії управління фінансовими ресурсами;
- використання у процесі управління економічних методів і моделей.

Відповідно, фінансовий стан підприємства безпосередньо залежить від ступеня ефективності управління його фінансовими ресурсами. У свою чергу, розмір і структура фінансових ресурсів визначаються обсягами виробництва та рівнем його ефективності. Так, власний, позичений і залучений капітал, що з одного боку формує фінансові ресурси підприємства та бере участь у фінансуванні його активів, з іншого — є зобов'язанням перед конкретними суб'єктами: державою, юридичними та фізичними особами [6].

Серед найважливіших управлінських завдань у цій сфері варто виділити випереджувальне виявлення потенційних загроз, пов'язаних із порушенням реалізації запланованих заходів щодо управління фінансовими ресурсами. Також необхідним є обґрунтування та реалізація заходів оперативного реагування — як з метою мінімізації негативних наслідків, так і для використання нових перспектив.

Отже, зміст процесу управління фінансовими ресурсами підприємства полягає у створенні ефективної системи збору, обробки та інтерпретації інформації, що стосується факторів, які можуть істотно вплинути на процес формування фінансових ресурсів. Особливу увагу при цьому слід приділяти

процесам залучення позикових коштів, оскільки саме вони часто є найвразливішим сегментом фінансового механізму підприємства.

До кола функціональних завдань, виконання яких має бути пов'язано із побудовою аналітично-моніторингової системи зовнішніх джерел фінансових ресурсів, слід віднести такі:

- узагальнення широкого кола параметрів щодо необхідних обсягів фінансових ресурсів, перевірка та контроль відповідності фактичних умов надання залучених ресурсів до показників, передбачених планами й угодами;
- юридичне супроводження угод, які стосуються залучення фінансових ресурсів із зовнішніх джерел (перевірка та контроль дотримання умов угод, участь у розв'язанні комерційних спорів та конфліктів, узгодження питань виплати штрафних санкцій та ін.);
- організація документарно-аналітичного супроводження та оформлення управлінських рішень, що мають бути прийняті керівництвом підприємства, стосовно залучення додаткових фінансових ресурсів за рахунок зовнішніх джерел фінансування [38, с. 483].

Згідно з таким підходом, процес управління фінансовими ресурсами підприємства слід розглядати як послідовність управлінських дій, спрямованих на досягнення стратегічних та тактичних цілей підприємницької діяльності.

Основними завданнями цього процесу є: визначення цілей формування фінансових ресурсів; вибір найбільш доцільних форм та джерел їх залучення; розробка й застосування ефективних методів впливу, контролю та регулювання для забезпечення реалізації фінансових цілей підприємства. До складу управлінських завдань, на вирішення яких спрямовано зазначений процес, слід віднести:

- проміжні завдання (сприяння безперерйному забезпеченню належним обсягом фінансових ресурсів у встановлені терміни та за визначеними умовами);
- кінцеві завдання (забезпечення підприємства можливістю акумулювати обсяги фінансових ресурсів, достатні для фінансування досягнення встановлених цілей загально (економічного розвитку).

При цьому ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства потребує науково обгрунтованої системи методів і підходів до їх формування, розподілу та використання. Це, у свою чергу, зумовлює на сучасному етапі об'єктивну необхідність чіткого визначення цілей і очікуваних результатів руху фінансових ресурсів, а також ідентифікації відповідних інструментів і чинників, що впливають на динаміку їх оборотності (рис. 1.3).

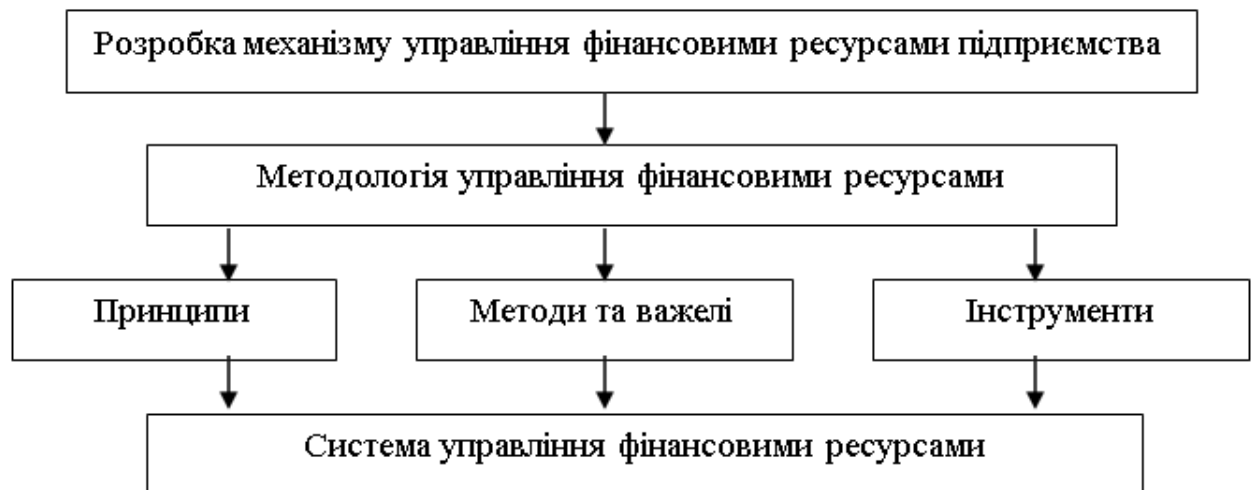

Рис. 1.3. Логічна модель побудови системи управління фінансовими ресурсами [41, с. 121]

Виконання кожного окремого завдання для досягнення поставленої мети значною мірою залежить не лише від організаційної системи реалізації управлінських рішень, а й від обраної сукупності методів і прийомів, що застосовуються в процесі їх розробки. У контексті прийняття рішень щодо ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства доцільно використовувати різноманітні методи дослідження, серед яких: аналіз і синтез, індукція та дедукція, метод асоціацій і аналогій, інтуїтивні підходи тощо. Водночас важливо враховувати, що вибір конкретного методу зумовлюється не лише характером поставленого завдання, а й індивідуальними характеристиками управлінця — його знаннями, професійними навичками, досвідом та рівнем аналітичного мислення.

У основі системи управління фінансовими ресурсами підприємства лежать два ключові складники: управління формуванням фінансових ресурсів та управління їх використанням, тобто забезпечення ефективного функціонування наявного капіталу.

Використання фінансових ресурсів підприємства може здійснюватися за такими основними напрямками:

- проведення платежів організаціям фінансово-банківської системи, що зумовлені виконанням фінансових зобов'язань, зокрема: податкові відрахування до бюджету, страхові внески, виплата відсотків за користування банківськими кредитами, погашення раніше залучених позик тощо;
- інвестування власних коштів у капітальні витрати (реінвестування), спрямоване на розширення та технічне оновлення виробничих потужностей, впровадження новітніх технологій, інновацій, комерціалізацію інтелектуальної власності (наприклад, «ноу-хау»);
- інвестування фінансових ресурсів у цінні папери інших суб'єктів господарювання, зокрема: акції, облігації та інші інструменти фондового ринку, що можуть виступати як засіб тимчасового розміщення капіталу або як інвестиції з метою отримання доходу;
- спрямування фінансових ресурсів на забезпечення потреб соціального характеру, благодійні ініціативи, реалізацію спонсорських програм тощо, що сприяє підвищенню соціальної відповідальності підприємства та зміцненню його репутації у суспільстві.

З практичної точки зору доцільне групування напрямків використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів і витрат (рис.1.4).

Розмежування існуючих напрямів використання фінансових ресурсів підприємства дає змогу врахувати специфіку кожного з них, а також їх функціональне призначення в межах загальної системи управління. Це, у свою чергу, створює передумови для ефективного управління фінансовими ресурсами з метою забезпечення стійкого та довгострокового розвитку підприємства [50, с. 285].

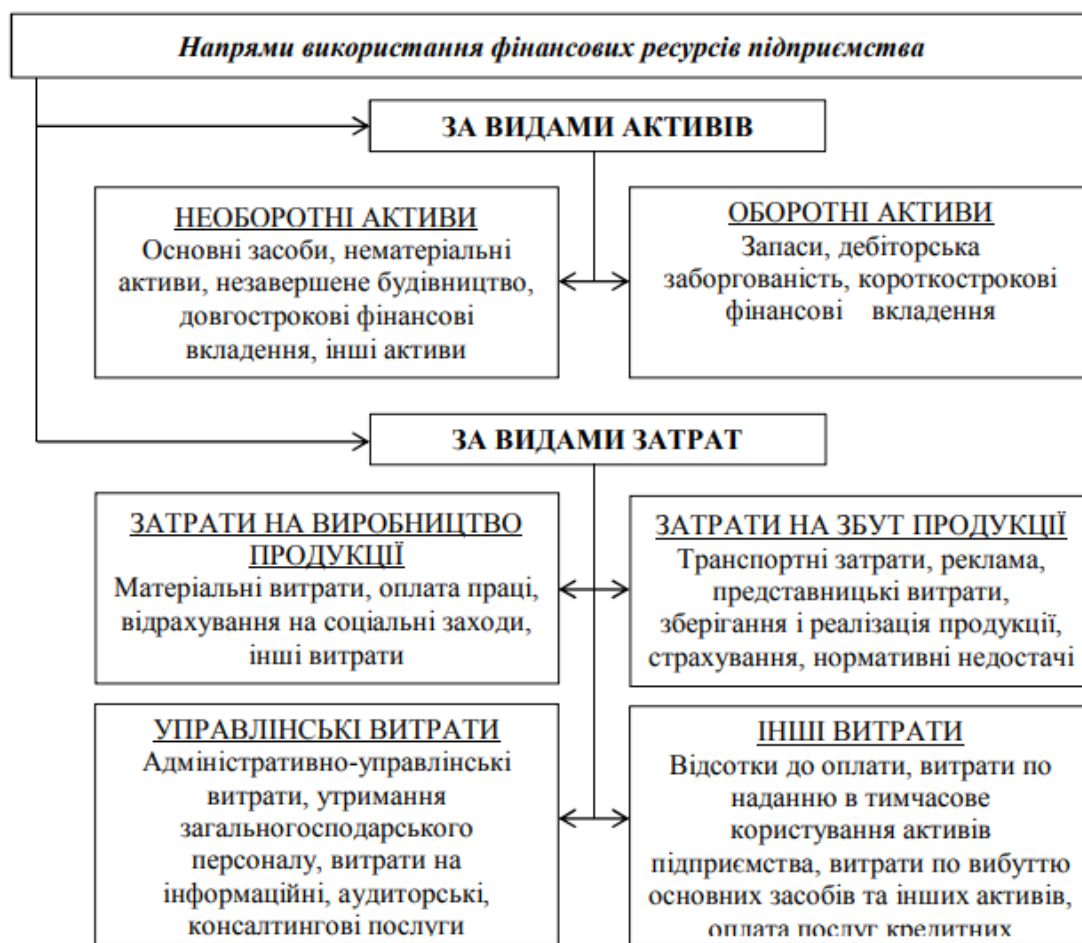

Рис.1.4. Напрямки використання фінансових ресурсів підприємства

Одним із ключових завдань при визначенні напрямів використання фінансових ресурсів є їх оптимізація та раціональний перерозподіл, що передбачає не лише ефективне використання наявного капіталу, а й своєчасне реагування на зміни внутрішніх і зовнішніх чинників, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства.

Оптимальний варіант формування та використання фінансових ресурсів ґрунтується на застосуванні системно-аналітичного підходу до управління фінансами. Його сутність полягає в прийнятті доцільних управлінських рішень, що формуються на основі комплексної оцінки фінансового стану підприємства, внутрішньої структури ресурсів і кон'юнктури зовнішнього середовища.

В умовах розвитку інформаційного суспільства вагомим чинником підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами, зокрема щодо їх використання в господарській діяльності підприємства, виступають інформаційні

технології. На сьогодні жодне підприємство не може обійтися без сучасного інформаційного забезпечення, яке сприяє не лише підвищенню оперативності збору, обробки та аналізу інформації, але й виступає інструментом обґрунтування управлінських рішень, зокрема щодо доцільності змін у структурі чи напрямках використання фінансових ресурсів.

Фінансування розвитку інформаційних технологій слід розглядати як стратегічно важливий напрям розподілу наявних фінансових ресурсів підприємства, що забезпечує конкурентоспроможність, адаптивність до змін зовнішнього середовища та підвищення загальної ефективності фінансово-господарської діяльності [26, с. 22].

Для належного використання фінансових ресурсів потрібно систематизувати наявні підходи до управління ними. Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства представлена в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства для визначення ефективних напрямів їх використання

№	Концепції, методи	Характеристика	Зв'язок з управлінням фінансовими ресурсами
1	2	3	4
1	Системний підхід (концепція)	Заснована на загальній теорії систем, що вказує на специфіку, сутність об'єкту управління як системи та усі взаємо- зв'язки з іншими господарськими системами	Дозволяє розглядати процес управління фінансовими ресурсами підприємства як систему взаємопов'язаних елементів, на основі обліку властивостей системи, її складових
2	Стратегічний менеджмент (концепція)	Управління, засноване на цілях, формуванні та реалізації стратегій, спрямованих на досягнення поставлених цілей	Сприяє реалізації стратегії управління фінансовими ресурсами в нових ринкових умовах
3	Концепція фінансової безпеки	Містить сукупність теоретичних положень стратегій, елементів, що забезпечують фінансову безпеку господарської системи	Забезпечує довготривалу стійкість фінансових відносин підприємств, досягається безпека підприємств
4	Управління надійністю (метод)	Управління, засноване на виявленні причин порушення надійності роботи підприємства	Сприяє підвищенню фінансової безпеки, виявленню специфічних ризиків надійності підприємства

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4
5	Бюджетування і внутрішній аудит (механізми)	Бюджетування – механізм управління фінансовими ресурсами підприємства на основі бюджету окремих підрозділів. Внутрішній аудит – оцінка і підвищення ефективності процедур управління ризиками, внутрішнього контролю та управлінських процесів	Сприяють реалізації функцій анти-кризового управління, спрямованого на фінансову стійкість підприємства
6	Управління ризиками (інструментарій)	Управління, засноване на ідентифікації, моніторингу і мінімізації ризиків	Дозволяє виявити і нівелювати ризики, які властиві процесу управління фінансовими ресурсами

Проаналізувавши згруповану в таблиці 1.2 інформацію, можна дійти висновку, що використання фінансових ресурсів підприємства ґрунтується на системі концепцій, методів, механізмів та інструментів, спрямованих на підвищення ефективності управління підприємством. Зазначені елементи управління дозволяють раціонально формувати, розподіляти та використовувати фінансові ресурси відповідно до стратегічних та тактичних цілей суб'єкта господарювання.

Якість використання фінансових ресурсів доцільно оцінювати через показники ефективності їх застосування, які, своєю чергою, формуються під впливом численних внутрішніх і зовнішніх чинників — економічних, правових, соціальних, організаційних тощо. Це вимагає системного підходу до управління та постійного моніторингу результатів фінансово-господарської діяльності.

Таким чином, управління фінансовими ресурсами є складним багатофакторним процесом, який варіюється залежно від розміру підприємства, галузевої специфіки його діяльності, а також умов зовнішнього середовища. Ефективне функціонування системи управління фінансовими ресурсами значною мірою залежить від її здатності адаптуватися до динамічних змін, зокрема до непередбачуваних економічних, політичних чи внутрішньоорганізаційних подій.

Управлінські рішення щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів повинні базуватися на гнучкому підході, що передбачає вибір

найбільш релевантних критеріїв і пріоритетів відповідно до конкретної ситуації та стратегічних завдань розвитку підприємства.

1.2. Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства

Рівень ефективності використання фінансових ресурсів значною мірою залежить від якості організації процесу їх аналізу. Аналіз у сучасній науковій літературі розглядається як науковий метод пізнання економічних систем та функціональна підсистема загальної системи управління [5, с. 58].

Аналіз фінансових ресурсів підприємства є важливою складовою системи управління, що включає комплекс методів опрацювання, трансформації та використання інформації для підвищення конкурентоспроможності підприємства [27, с. 57]. Формалізований опис процесу управління фінансовими ресурсами базується на визначенні набору показників, які відображають різні параметри і результати їх використання.

Таким чином, аналіз фінансових ресурсів виступає технологічною ланкою системи управління, що формує її якісну основу.

Питання значущості інформації та різноманітність підходів до аналізу й оцінки ефективності використання фінансових ресурсів висвітлює Східницька Г., зазначаючи, що «загальна оцінка ефективності використання сукупних ресурсів здійснюється на основі показника рентабельності сукупного капіталу», при цьому залежно від типу «зацікавлених сторін» (держави, власників, кредиторів) можливі різні варіанти його розрахунку [37, с. 66].

Загалом проведення аналізу дає змогу якісно оцінити управлінські рішення, визначити вичерпність і достовірність інформаційного забезпечення для їх обґрунтування, виявити можливості та оцінити ризики господарського чи фінансового маневру, а також охарактеризувати стратегію і тактику функціонування суб'єкта господарювання [27, с. 55].

У процесі аналізу фінансових ресурсів підприємства вирішуються такі ключові завдання:

1. загальна оцінка забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами;
2. визначення оптимального розміру, складу та структури фінансових ресурсів підприємства;
3. аналіз ефективності використання і розміщення фінансових ресурсів;
4. обґрунтування фінансової стратегії підприємства;
5. вивчення впливу факторів на процеси формування та використання фінансових ресурсів підприємства;
6. аналіз темпів змін фінансового забезпечення підприємства та напрямів цих змін;
7. виявлення та мобілізація резервів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами;
8. розробка проекту управлінського рішення для усунення виявлених недоліків та використання резервів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Доцільно відзначити, що в процесі аналізу фінансових ресурсів підприємства завдання мають бути узгоджені між собою для досягнення максимальної ефективності.

Аналіз фінансових ресурсів слід проводити в межах технологічного процесу, відповідно до якого у результаті перетворення первинної облікової інформації формуються вихідні показники та оптимальні напрями їх використання, що, в свою чергу, становлять основу інформаційного забезпечення управління фінансовими ресурсами.

Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства полягає у визначенні методів формування та обробки даних про фінансові ресурси, які забезпечують об'єктивну оцінку фінансового стану, тенденцій розвитку, резервів підвищення ефективності використання грошових коштів та шляхів їх реалізації [49].

Для проведення якісної оцінки фінансових ресурсів підприємства та виявлення можливостей підвищення ефективності їх формування і використання можуть застосовуватися такі методи аналізу:

- класичні методи аналізу господарської діяльності та фінансового аналізу: метод ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий метод, метод відсоткових чисел, диференціальний, логарифмічний, інтегральний, метод простих та складних відсотків, дисконтування;
- традиційні методи економічної статистики: обчислення середніх та відносних величин, групування, графічний аналіз, індексний метод, елементарні методи обробки показників у динаміці;
- методи математичної статистики для вивчення зв'язків: кореляційний, регресійний, дискримінантний, дисперсійний, факторний, коваріаційний аналіз та інші;
- економетричні методи, зокрема матричні методи та методи теорії міжгалузевого балансу [34].

У практиці зарубіжних компаній найчастіше застосовується модель Дюпона, яка являє собою чітко детерміновану факторну залежність основних компонентів фінансової звітності підприємства. Згідно з цією моделлю, на рентабельність власного капіталу впливають такі фактори: рентабельність продажу, оборотність активів та показник фінансового важеля.

Значущість виділених факторів пояснюється тим, що вони комплексно відображають усі аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства, враховуючи як його статику, так і динаміку, а також бухгалтерську звітність. Зокрема, перший фактор узагальнює звіт про фінансові результати підприємства, другий — активи балансу, а третій — пасиви балансу [50].

Підхід ланцюгових підстановок застосовується для розрахунку впливу факторів у різних типах детермінованих моделей. Цей метод дозволяє визначити вплив окремих факторів на зміну значення результативного показника шляхом послідовної заміни базисного значення кожного факторного показника у складі результативного показника на фактичне значення у звітному періоді. Використання методу ланцюгових підстановок дає змогу ідентифікувати фактор, зміна якого найбільше вплинула на зниження результативного показника. Це

сприяє тому, що керівництво підприємства може виявити проблемні зони у діяльності та сфокусувати на них свою увагу [26, с. 19].

Дослідження джерел формування фінансових ресурсів підприємства з використанням зазначених методів дає змогу виявити зміни в структурі капіталу, з'ясувати причини та наслідки цих змін, оцінити рівень забезпеченості підприємства власними фінансовими ресурсами та ступінь його залежності від зовнішніх позичальників. Вирішення цих завдань сприятиме досягненню основної мети аналізу фінансових ресурсів підприємства — отриманню обмеженого набору ключових параметрів, які забезпечують об'єктивну, узагальнену та точну оцінку змін і процесів, пов'язаних з фінансовими ресурсами, а також задовольняють інформаційні потреби перспективних досліджень.

Водночас доцільно спершу вдосконалити методику аналізу джерел формування фінансових ресурсів, оскільки стан підприємства безпосередньо залежить від ефективності формування, розміщення та використання його фінансових ресурсів. Для розв'язання цих завдань застосовуються різноманітні види аналізу фінансових ресурсів, що реалізуються за допомогою відповідних прийомів і методів.

За напрямом управлінського рішення виділяють наступні види аналізу фінансових ресурсів підприємства:

- аналіз формування складових фінансових ресурсів підприємства;
- аналіз напрямів використання фінансових ресурсів підприємства;
- аналіз фінансової структури бізнесу;
- операції, які проводяться за допомогою фінансових ресурсів підприємства [5, с.59].

Залежно від того, хто проводить аналіз фінансових ресурсів підприємства, розрізняють внутрішній та зовнішній аналіз. Внутрішній аналіз виконується всередині підприємства для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та планування діяльності в цій сфері. Результати такого аналізу зберігаються в конфіденційності. Зовнішній аналіз базується на публічних фінансових звітах і здійснюється сторонніми аналітиками. Він менш детальний,

але більш структурований і є відкритим для інвесторів, кредиторів, акціонерів, конкурентів та інших зацікавлених осіб.

За рівнем деталізації аналіз фінансових ресурсів підприємства поділяють на поглиблений, експрес-аналіз та ситуаційний аналіз. Такий поділ зумовлений потребами підприємства не лише в детальному вивченні з великою кількістю оцінних показників і аналітичних процедур, а й у швидкому комплексному аналізі за скороченою методикою. Під час експрес-аналізу аналітик відбирає невелику кількість найбільш важливих і простих у розрахунку показників, що дає змогу регулярно відстежувати їх динаміку та оперативно визначати характер змін без значних витрат часу і ресурсів на глибокі дослідження. Окрім цього, у зв'язку з необхідністю прийняття рішень в умовах невизначеності, доцільно виділяти ситуаційний аналіз — здатність розв'язувати конкретні управлінські задачі, пов'язані з фінансовими ресурсами, у відповідь на зміни ситуації.

За порівняльним підходом розрізняють якісний та кількісний аналіз фінансових ресурсів підприємства. Якісний аналіз базується на експертних оцінках і якісних порівняльних характеристиках досліджуваних явищ і процесів. Кількісний аналіз полягає у вимірюванні, зіставленні та вивченні ступеня впливу різних факторів на економічні процеси [5, с. 60].

Залежно від типу інформації, що використовується, виділяють аналіз базових показників та аналіз розрахункових показників фінансових ресурсів підприємства. Аналіз розрахункових показників дає змогу отримати порівняльні дані і здійснювати більш глибокі дослідження поставлених питань.

Залежно від охоплення об'єктів аналіз фінансових ресурсів підприємства поділяється на суцільний і вибіркового. Вибірковий аналіз передбачає дослідження не всього комплексу об'єктів, як це характерно для суцільного аналізу, а лише певної їх частини. Це дозволяє прискорити аналітичний процес і оперативніше приймати управлінські рішення на основі отриманих результатів.

За змістом аналітичних процедур можна виділити аналіз обсягів, динаміки та структури фінансових ресурсів підприємства, а також аналіз вартості складових їх формування та ефективності управління цими ресурсами.

За формою подання аналітичних даних аналіз фінансових ресурсів підприємства може бути представлений у текстовій, табличній або графічній формах. Таблична та графічна форми вважаються більш ефективними і зручними для сприйняття порівняно з текстовою. Таблиці забезпечують кращу чіткість і наочність інформації, тоді як графіки роблять матеріал більш ілюстративним і наочним.

Від вибору періоду аналізу залежать його глибина, точність результатів і висновків, а також своєчасність отримання необхідної інформації. За часовим критерієм розрізняють перспективний, поточний і ретроспективний аналіз фінансових ресурсів підприємства. Перспективний аналіз проводиться перед прийняттям управлінських рішень і орієнтований на дослідження явищ і процесів з точки зору майбутнього. Він вивчає умови подальшого формування, використання та розміщення фінансових ресурсів підприємства, а також їх рівень. Поточний аналіз спрямований на оперативну оцінку змін у порівнянні з заданими параметрами, виявлення недоліків і причин їх виникнення з метою своєчасного прийняття рішень для запобігання негативним явищам і ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

Аналітичні дослідження фінансових ресурсів підприємства, особливо перспективного характеру, набувають великої актуальності та ефективності. Інтеграція досягнення тактичних цілей із реалізацією стратегічної мети змінює не лише критерії оцінки, а й підвищує важливість аналітичної діагностики та пошуку нових рішень. Ретроспективний аналіз фінансових ресурсів проводиться за звітний період (квартал, рік) і дозволяє детально й всебічно дослідити об'єкт, виявити ключові тенденції, фактори впливу, недоліки та резерви для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства [8, с. 124].

Щодо інструментальної бази, аналіз фінансових ресурсів може виконуватися як без використання, так і з використанням електронно-обчислювальної техніки (ЕОМ). Застосування сучасних комп'ютерних технологій у цьому процесі забезпечує комплексність, системність, оперативність і точність

дослідження об'єкта, а також дозволяє виявляти тенденції й закономірності його розвитку.

Аналіз фінансових ресурсів слід здійснювати в рамках технологічного процесу, у якому первинна облікова інформація перетворюється на вихідні показники та визначаються оптимальні напрями їх використання. Ці показники, у свою чергу, слугують основою для інформаційного забезпечення управління фінансовими ресурсами підприємства. Технологія аналізу фінансових ресурсів полягає у застосуванні методів формування та обробки даних, які дозволяють об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства, його тенденції розвитку, а також виявити резерви для підвищення ефективності використання грошових коштів і визначити шляхи їх реалізації.

Для якісної оцінки фінансових ресурсів підприємства та визначення шляхів підвищення ефективності їх формування і використання застосовуються такі методи аналізу [19, с. 110]:

- класичні методи аналізу господарської діяльності і фінансового аналізу, до яких належать метод ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий метод, метод відсоткових чисел, диференціальний, логарифмічний, інтегральний методи, а також методи простих і складних відсотків, дисконтування;
- традиційні методи економічної статистики, такі як розрахунок середніх та відносних величин, групування, графічний та індексний аналіз, а також елементарні способи обробки показників у динаміці;
- методи математичної статистики для вивчення взаємозв'язків, серед яких кореляційний, регресивний, дискримінантний, дисперсійний, факторний, коваріаційний аналіз та інші;
- економетричні методи, зокрема матричні підходи та теорія міжгалузевого балансу .

Враховуючи завдання, які необхідно розв'язати під час аналізу фінансових ресурсів підприємства, а також систему методичних прийомів для оцінки

ефективності їх використання, доцільно представити порядок проведення аналізу у вигляді схеми (рис. 1.5).

Отже, можна зробити висновок, що аналіз фінансових ресурсів підприємства, а також оцінка якості й ефективності управління цим процесом через розрахунок фінансових показників, є ключовим елементом загального аналізу фінансового стану підприємства.

Рис. 1.5. Структурно-логічна схема аналізу фінансових ресурсів підприємств

Для підвищення якості управління необхідно розвивати та вдосконалювати методологічне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства, а також планування його діяльності.

Для ефективної оцінки управління фінансовими ресурсами слід створити спеціалізовану систему фінансових коефіцієнтів, включивши до неї ключові показники відповідних підсистем.

Враховуючи, що рівень ефективності управління фінансовими ресурсами багато в чому залежить від організації аналітичного процесу на підприємстві, прийняття обґрунтованих і ефективних управлінських рішень можливе лише на основі науково аргументованої організації економічного аналізу та якісної аналітичної інформації.

Ефективність використання фінансових ресурсів кожен автор розглядає по-своєму. Так, Дрига С. Г. під ефективністю розуміє формування оптимальної структури капіталу і зазначає, що немає потреби обчислювати велику кількість коефіцієнтів, оскільки більшість із них є близькими або схожими за економічним змістом. Для оцінки структури капіталу конкретного підприємства, на його думку, достатньо розрахувати коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт концентрації позикового капіталу та коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу [18].

У дослідженні Ромашко О. М., Бариляк В. О., яке базується на роботах Є.Ф. Бріджема, розглядається концепція вертикальної структури капіталу. Відповідно до цього підходу результати аналізу структури капіталу використовуються при прийнятті рішень щодо фінансування, зокрема для оцінки інвестиційної привабливості, кредитоспроможності та санаційної спроможності. При цьому до ключових показників належать коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт концентрації позикового капіталу та коефіцієнт заборгованості [34, с. 181].

Томчук О. Ф. вважає, що для оцінки фінансової гнучкості, яка розглядається як ефективний процес формування, розподілу та використання фінансових ресурсів в умовах невизначеності і обмеженого часу для прийняття рішень,

доцільно застосовувати метод фінансових коефіцієнтів. Цей метод дозволяє порівнювати фінансовий потенціал та результати діяльності підприємств, що відрізняються за обсягами ресурсів та іншими показниками. Для цього потрібно розрахувати п'ять груп показників:

- Показники майнового стану: частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах, частка основних засобів в активах, частка довгострокових фінансових інвестицій в активах, коефіцієнт мобільності активів;
- Показники ділової активності: оборотність активів, оборотність власного капіталу;
- Показники рентабельності: рентабельність активів за чистим прибутком, коефіцієнт стійкості економічного зростання;
- Показники фінансової стійкості: маневреність власних обігових коштів, коефіцієнт фінансової незалежності, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт фінансового левериджу;
- Показники ліквідності: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності [38, с. 482].

Томчук О.Ф. у своїй праці розглядає кілька алгоритмів оцінки фінансового стану підприємства, що, в нашому випадку, також відображає ефективність використання його фінансових ресурсів. Зокрема, сукупність цільових показників для розрахунку інтегрального показника поділяється на чотири основні групи:

- Показники ліквідності: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт покриття, частка власних оборотних коштів у покритті запасів;
- Показники рентабельності: рентабельність підприємства, рентабельність продажу, рентабельність основної діяльності, період окупності власного капіталу;
- Показники ділової активності: загальне обертання капіталу, середній строк обертання кредиторської заборгованості, середній строк обертання дебіторської заборгованості, обертання власного капіталу;

– Показники фінансової стійкості: коефіцієнт автономії, коефіцієнт структури залученого капіталу, співвідношення позикових і власних коштів, коефіцієнт маневреності власних коштів [39, с. 146].

У дослідженні Чемчикаленко Р. А. представлена методика комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, розроблена для компаній, які підлягають приватизації. Для цього потрібно розрахувати чотири ключові коефіцієнти: фінансової незалежності (автономії), фінансування, фінансової стійкості та фінансового левериджу [44].

В роботі Кравченко О.О., Сипко М.Ю., які досліджували питання оптимізації фінансових ресурсів, виділяються такі коефіцієнти: автономії, фінансової залежності, фінансової стійкості, заборгованості, фінансування, абсолютної ліквідності, поточної ліквідності та загального покриття [24].

Євсєєва О. О., Анікіна О. С., Нікуліна С. В. у своїй праці виділяють такі показники: фінансового ризику, маневреності власного капіталу, рентабельності продукції, рентабельності продажу, рентабельності сукупного капіталу та функціонуючого капіталу, а також фінансового левериджу [20, с. 130].

Отже, підсумовуючи погляди дослідників, вважаємо доцільним для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів застосовувати такі методи:

1. Горизонтальний аналіз;
2. Вертикальний аналіз;
3. Аналіз за допомогою коефіцієнтів.

Горизонтальний аналіз полягає у порівнянні показників фінансової звітності за попередній та поточний роки. При цьому виконується послідовне порівняння окремих статей звітності з визначенням їх абсолютних та відносних змін. Вертикальний аналіз передбачає вивчення внутрішньої структури звітності. Під час такого аналізу загальна сума приймається за 100 %, а розраховується питома вага кожного компонента. Як базові величини беруться підсумки балансу (Актив, Пасив) або обсяг реалізації за Звітом про фінансові результати. Цей метод дає змогу визначити частку конкретної статті у загальній групі чи підгрупі та оцінити її вплив на діяльність підприємства.

Аналіз із застосуванням коефіцієнтів передбачає розрахунок таких основних груп показників:

1. Показники оцінки фінансової стійкості;
2. Показники оцінки ліквідності;
3. Показники оцінки ділової активності.

Для характеристики фінансової стійкості підприємства доцільно перш за все використовувати шість ключових коефіцієнтів:

1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) – показує, яку частину загальних інвестицій у підприємство становить власний капітал. Цей показник відображає ступінь фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

2. Коефіцієнт фінансової стійкості (Кф.с) – характеризує здатність підприємства залучати зовнішні джерела фінансування для забезпечення своєї діяльності.

3. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами (Кзвз) – відображає, яка частина матеріальних оборотних активів фінансується за рахунок чистого оборотного капіталу.

4. Коефіцієнт ефективності використання активів (Кеа) – показує, скільки чистого прибутку підприємство отримує в середньому на кожну гривню загальних інвестицій в його діяльність, що свідчить про прибутковість всього капіталу незалежно від джерел фінансування.

5. Коефіцієнт ефективності використання власного капіталу (Кевк), або коефіцієнт прибутковості власного капіталу – демонструє, скільки чистого прибутку припадає на кожну гривню власних інвестицій, оцінюючи ефективність використання власного капіталу підприємства.

Для оцінки ліквідності підприємства варто враховувати не лише поточний обсяг ліквідних активів, а й очікувані зміни у ліквідності в майбутньому. Для цього застосовують три основні коефіцієнти:

1. Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) — K_p — показує частку поточних зобов'язань, які підприємство може погасити шляхом реалізації всіх

своїх оборотних активів, включно з матеріальними запасами. Він також відображає, скільки гривень оборотних коштів припадає на кожну гривню поточних зобов'язань.

2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності — Кшл — характеризує здатність підприємства погасити поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, таких як грошові кошти, їх еквіваленти, фінансові інвестиції та дебіторська заборгованість. Цей коефіцієнт демонструє платіжну спроможність за умови своєчасного розрахунку з боржниками.

3. Коефіцієнт абсолютної (грошової) ліквідності — Каб.л — відображає частку поточних зобов'язань, яку підприємство може покрити негайно, використовуючи свої наявні грошові кошти.

До показників ділової активності належать такі:

1. Коефіцієнт оборотності активів (Коб.а) — відображає ефективність використання активів підприємства через обсяг реалізації. Він показує, скільки гривень виручки припадає на кожну гривню, вкладену в активи, або скільки разів активи повністю обернулися за звітний період. Чим вищий цей коефіцієнт, тим ефективніше використовуються активи.

2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості — дозволяє визначити період погашення кредиторської заборгованості. Розраховується як співвідношення собівартості реалізованої продукції до середнього розміру кредиторської заборгованості.

Отже, підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що ефективність використання фінансових ресурсів залишається актуальною темою досліджень і відкритим питанням для багатьох науковців. Незважаючи на наявність великої кількості фінансових коефіцієнтів і різноманітних методик оцінки, важливо розробити й впровадити систему критеріїв та нормативних значень, яка б дозволяла максимально точно оцінювати ефективність використання фінансових ресурсів на підприємстві. При цьому така система має бути зрозумілою, обґрунтованою та враховувати специфіку виду економічної діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВІВ БРУК»

2.1. Економіко - організаційна характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Вів Брук» було засноване у 2020 році, але вже встигло зайняти стабільні позиції у виробництві якісних виробів із бетону для будівництва на ринку України.

Основним напрямом діяльності ТОВ «Вів Брук» є виготовлення виробів із бетону для будівництва, а саме бруківки. До інших видів діяльності належать:

- вантажний автомобільний транспорт
- будівництво житлових і нежитлових будівель
- надання в оренду вантажних автомобілів

ТОВ «Вів Брук» спеціалізується на виробництві якісної тротуарної бруківки та елементів благоустрою, дотримуючись сучасних технологічних стандартів та міжнародних вимог якості. Підприємство здійснює всебічний контроль якості на всіх етапах виробничого процесу — від підбору сировини до кінцевого пакування готової продукції.

Асортимент продукції включає різноманітні види бруківки, бордюрів, декоративних плит, що задовольняють потреби як приватних забудовників, так і великих будівельних компаній. Бруківка, виготовлена ТОВ «Вів Брук», широко використовується для облаштування прибудинкових територій, міських пішохідних зон, парків, автостоянок, тротуарів та промислових майданчиків.

У виробництві застосовуються високоякісні цементи, мінеральні наповнювачі та домішки від провідних європейських постачальників, що забезпечує довговічність, морозостійкість, міцність і естетичність продукції. Також підприємство впроваджує інноваційні технології вібропресування та гідроущільнення, що дозволяє досягти високих експлуатаційних характеристик виробів.

ТОВ «Вів Брук» прагне до постійного вдосконалення продукції та технологічних процесів, що забезпечує його конкурентоспроможність на вітчизняному ринку будівельних матеріалів. Окрему увагу компанія приділяє питанням екологічності виробництва та відповідності продукції сучасним тенденціям міського дизайну.

ТОВ «Вів Брук» є юридичною особою. Права і обов'язки юридичної особи підприємство набуває з дня його державної реєстрації. Підприємство веде самостійний баланс, має розрахунковий рахунок, печатку зі своїм найменуванням, проводить діяльність на принципах самофінансування та самоокупності.

Керівництво ТОВ «Вів Брук» здійснює директор підприємства, який призначається на посаду правлінням компанії на підставі контракту, забезпечує виконання рішень правління компанії, діє від імені підприємства і представляє його інтереси, укладає договори, видає доручення, відкриває банківські рахунки та користується правом розпорядника коштів, затверджує штатний розклад, несе повну відповідальність за діяльність підприємства.

Трудовий колектив ТОВ «Вів Брук» розглядає і схвалює колективний договір, який укладається на підприємстві, бере участь у вирішенні питань матеріального і соціального характеру для працівників.

Організаційна структура ТОВ «Вів Брук» представлена на рис.2.1.

ТОВ «Вів Брук» несе відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах належного йому майна згідно з чинним законодавством. Власник не несе відповідальності за зобов'язаннями підприємства. Підприємство має право укладати угоди, нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем в суді,

арбітражному та третейському суді.

Майно ТОВ «Вів Брук» складають основні фонди та оборотні засоби, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається на самостійному балансі.

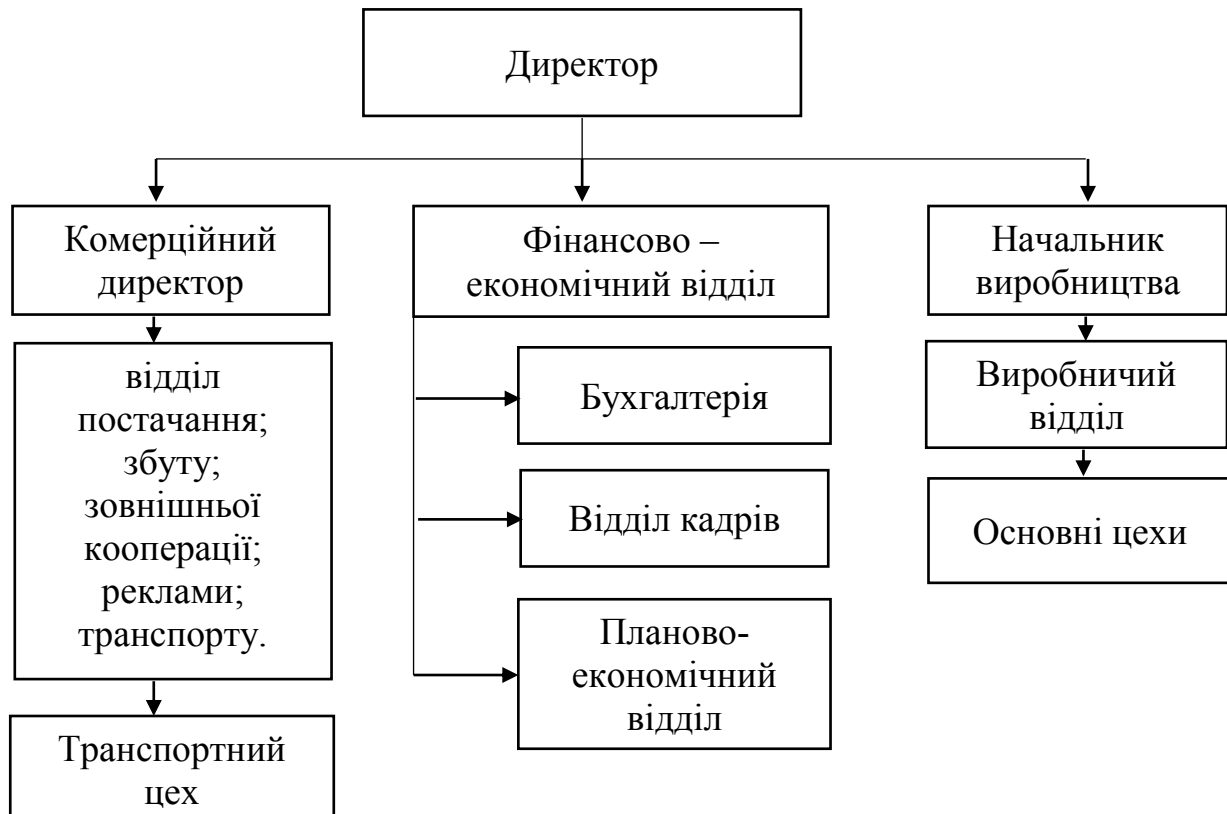

Рис.2.1. Організаційна структура ТОВ «Вів Брук»

Джерелами формування майна підприємства є:

майно, передане йому власником;

доходи, одержані від виготовлення продукції, надання послуг, а також від інших видів фінансово – господарської діяльності;

прибутки від усіх видів діяльності;

кредити банків та інших кредиторів;

капітальні вкладення із бюджету;

безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян;

придбання майно іншого підприємства, організації;

інше майно, набуто на підставах, не заборонених законодавством.

Для популяризації продукції, надання послуг, забезпечення належних обсягів реалізації та ринків збуту працює відділ маркетингу та продаж, який укомплектований кваліфікованими спеціалістами. В цьому напрямку використовуються і засоби масової інформації населення.

Основні показники діяльності підприємства представлені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні техніко – економічні показники діяльності ТОВ «Вів Брук»
протягом 2022 – 2024 років

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	1981	7297,7	7512,7	5316,7	215	368,4	102,95
2	Середньорічна вартість виробничих запасів, тис. грн.	1127,05	2425,6	4394,3	1298,6	1968,7	215,2	181,16
3	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	779,25	1168,15	1466,95	388,9	298,8	149,9	125,58
4	Середня чисельність працівників, осіб	11	18	24	7	6	163,6	133,33
5	Чистий прибуток, тис. грн.	17,7	1399,2	-638,1	1381,5	-2037	7905,1	-45,60
6	Власний капітал, тис. грн.	2535	5240,4	7413,2	2705,4	2172,8	206,72	141,46
7	Фондовіддача, грн./грн.	2,54	6,25	5,12	3,705	-1,126	245,74	81,98
8	Продуктивність праці, тис.грн./особу	180,09	405,43	313,03	225,34	-92,4	225,12	77,21

Провівши аналіз ключових показників діяльності ТОВ «Вів Брук» за 2022–2023 роки, можна відзначити позитивну динаміку зростання чистого прибутку. Зокрема, у 2022 році цей показник становив 17,7 тис. грн, а вже у 2023 році – 1399,2 тис. грн, що свідчить про зростання на 1381,5 тис. грн. Однак у 2024 році

ситуація суттєво погіршується: підприємство демонструє збиток у розмірі 638,1 тис. грн, що свідчить про наявність серйозних фінансових труднощів та потребу в детальному аналізі причин такого падіння фінансових результатів.

У звітному періоді зафіксовано зростання середньорічної вартості виробничих запасів: з 2425,6 тис. грн у 2022 році до 4394,3 тис. грн у 2023 році. Аналогічна позитивна динаміка простежується і щодо середньорічної вартості основних засобів, яка у 2023 році становила 1466,95 тис. грн.

Щодо продуктивності праці, у 2023 році показник зріс на 125% порівняно з 2022 роком і досяг 405,43 тис. грн на одного працівника. Втім, у 2024 році спостерігається зниження продуктивності на 22,79%, що в абсолютному вираженні становить 92,4 тис. грн на одного працівника, що свідчить про погіршення ефективності використання трудових ресурсів.

Аналіз показника фондівддачі, що відображає обсяг валової (товарної) продукції на одну гривню вартості оборотних активів, засвідчив його зростання у 2023 році порівняно з 2022 роком на 145,74%, що є позитивним сигналом щодо ефективності використання ресурсів. Водночас у 2024 році спостерігається суттєве зниження цього показника до рівня 5,12 грн/грн.

Оскільки за нормативними орієнтирами фондівддача має демонструвати зростання як свідчення ефективного розвитку підприємства, така динаміка оцінюється як негативна. Основною причиною зниження показника, ймовірно, є зменшення продуктивності праці, що свідчить про потребу у вжитті заходів для підвищення ефективності використання трудових і матеріальних ресурсів.

2.2. Структурно – динамічний аналіз формування та використання фінансових ресурсів

Фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок власних і залучених джерел. Структурно-динамічний аналіз цих джерел наведено в таблиці 2.2.

У 2024 році основним джерелом фінансування діяльності підприємства

залишався власний капітал, обсяг якого становив 7413,2 тис. грн. Разом з тим відбулося зростання залученого капіталу, який збільшився на 2562,2 тис. грн і на кінець звітного періоду сягнув 2996,2 тис. грн.

У структурі залучених коштів переважну частку займають інші поточні зобов'язання — 1320,5 тис. грн (44,1%) та короткострокові кредити і позики — 1062 тис. грн (35,4%). Це свідчить про суттєву частку короткострокових зобов'язань у загальній структурі фінансування.

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від раціонального співвідношення між власними ресурсами та поточними зобов'язаннями. Саме цей баланс визначає фінансову стабільність підприємства та його здатність забезпечувати господарську діяльність без критичної залежності від зовнішніх джерел.

Таблиця 2.2

Структурно-динамічний аналіз джерел формування фінансових ресурсів

ТОВ «Вів Брук», тис. грн.

Капітал	Роки			Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Капітал разом	2969,3	7606,9	10409,7	4637,6	2802,8	256,18	136,85
Власний капітал	2535	5240,4	7413,2	2705,4	2172,8	206,72	141,46
Залучений капітал, в т.ч.:	434,3	2366,5	2996,5	1932,2	630	544,90	126,62
- короткострокові кредити банків	0	865	1062	865	197	0,00	122,77

Чим меншою є частка власного капіталу в структурі фінансових ресурсів підприємства, тим більшими стають ризики як для власників, так і для його кредиторів. Згідно з даними таблиці, провідну роль у фінансуванні підприємства протягом 2022–2024 років відіграє власний капітал: його частка становила 85,4% у 2022 році, 68,9% — у 2023-му та 71,2% — у 2024-му. Це свідчить про достатній рівень фінансової автономії підприємства та незначну залежність від зовнішнього

фінансування.

Упродовж аналізованого періоду спостерігалось зростання власного капіталу: на 106,7% у 2023 році та на 41% — у 2024-му. Водночас зросли й обсяги залученого капіталу: з 434,3 тис. грн у 2022 році до 2996,5 тис. грн у 2024-му, що вказує на розширення фінансування за рахунок зовнішніх джерел.

Таким чином, загальна структура та склад капіталу підприємства оцінюються позитивно, що свідчить про його фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування та забезпечує достатній рівень фінансової стійкості.

Детальний аналіз динаміки власного капіталу, наведений у таблиці 2.3, демонструє стійку позитивну тенденцію до його зростання протягом 2022–2024 років. Станом на 2024 рік обсяг власного капіталу досяг 10409,7 тис. грн, що у 3,5 раза перевищує показник 2022 року, підтверджуючи стабільне фінансове зміцнення підприємства.

Таблиця 2.3

Структурно-динамічний аналіз власного капіталу ТОВ «Вів Брук», тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Зареєстрований капітал	4000	4000	10000	0	6000	100	250
Неоплачений капітал	-1380,6	-74,4	-3263,5	1306,2	-3189	5,39	4386,42
Нерозподілений прибуток	-84,4	1314,8	676,7	1399,2	-638,1	-1557,82	51,47
Капітал разом	2969,3	7606,9	10409,7	4637,6	2802,8	256,18	136,85

Зростання власного капіталу у 2023 році зумовлено переважно збільшенням нерозподіленого прибутку на 1399,2 тис. грн порівняно з 2022 роком. Це є позитивним фактором, оскільки приріст капіталу за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, вважається найбільш стабільним та

ефективним джерелом фінансового забезпечення подальшого розвитку. Крім того, таке зростання сприяє зміцненню фінансової стійкості, підвищує довіру контрагентів і кредиторів, а також відповідає інтересам власників.

Водночас у 2024 році спостерігається негативна динаміка щодо нерозподіленого прибутку — його обсяг зменшився до 676,7 тис. грн. У зв'язку з цим зростання власного капіталу в цей період відбулося переважно за рахунок збільшення зареєстрованого (пайового) капіталу, що свідчить про зміну джерел внутрішнього фінансування підприємства.

Аналіз структури власного капіталу (рис. 2.2) показав, що його основну частину формує зареєстрований (пайовий) капітал, який у 2024 році становив 10 000 тис. грн, або 96% загального обсягу. У 2022 році підприємство зазнало збитків у розмірі 84,4 тис. грн, однак уже у 2023 році діяльність стала прибутковою — було отримано чистий прибуток у розмірі 1 314,8 тис. грн, що склало 17,3% загального обсягу власного капіталу. У 2024 році підприємство зберегло прибутковість, але розмір нерозподіленого прибутку зменшився до 676,7 тис. грн, що свідчить про погіршення результатів господарської діяльності порівняно з попереднім роком.

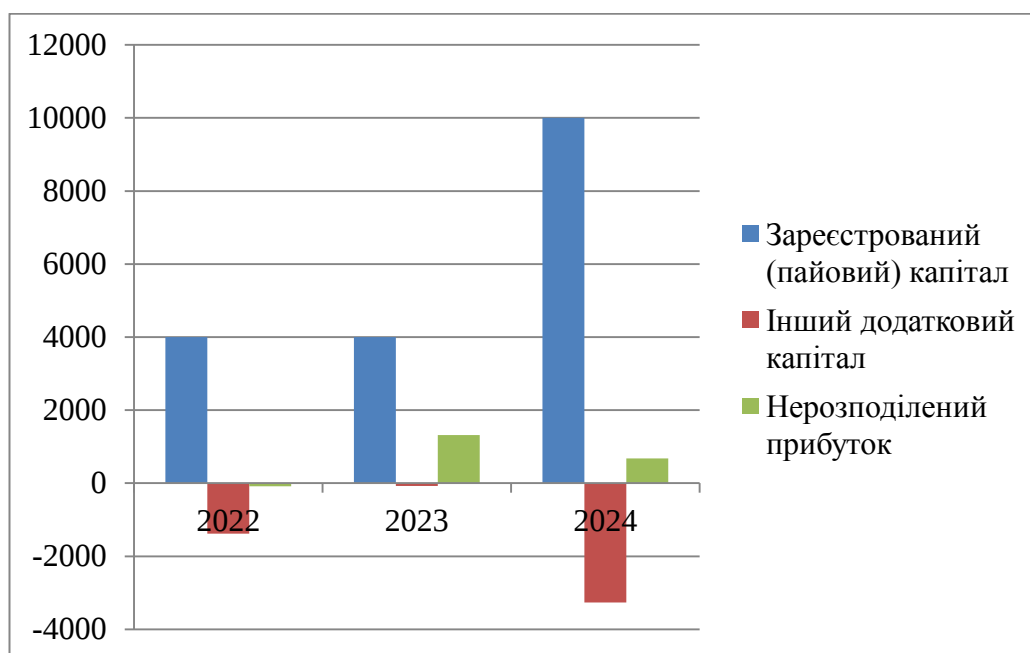

Рис. 2.2. Структура власного капіталу ТОВ «Вів Брук» протягом 2022 – 2024 років

На підприємстві у 2023 році зафіксовано неоплачений капітал у розмірі 3263,5 тис. грн, що пов'язано із заборгованістю власників щодо внесків до статутного капіталу. Негативним фактором є відсутність резервного капіталу, що підвищує фінансові ризики у разі можливих збитків чи неплатежів. Водночас позитивним є відсутність вилученого капіталу, що свідчить про збереження власних ресурсів підприємства.

Загалом структура власного капіталу оцінюється позитивно, адже збільшення джерел фінансових ресурсів сприяє зростанню майна підприємства і покращенню його фінансового стану.

Детальний аналіз залученого капіталу, представлений у таблиці 2.4, показує зростання його загальної суми: у 2023 році порівняно з 2022 роком він збільшився майже в 5 разів (на 1932,2 тис. грн), а у 2024 році порівняно з 2023-м — зріс на 26,6%, що у абсолютних значеннях становить 630 тис. грн. Таке зростання обумовлене змінами у структурі поточних зобов'язань підприємства.

Таблиця 2.4

Структурно-динамічний аналіз залученого капіталу ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років, тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Поточні зобов'язання	434,3	2366,5	2996,5	1932,2	630	544,90	126,62
Короткострокові кредити банків	0	865	1062	865	197	-	122,77
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	413,4	542,9	565,4	129,5	22,5	131,33	104,14
Поточні зобов'язання за розрахунками в т.ч.							
- з бюджетом	4	308,2	7,5	304,2	-300,7	7705,00	2,43
- зі страхування	3,7	3,2	9,3	-0,5	6,1	86,49	290,63
- з оплати праці	7,8	12,8	31,8	5	19	164,10	248,44

Інші поточні зобов'язання	5,4	634,4	1320,5	629	686,1	11748,15	208,15
Залучений капітал, всього	434,3	2366,5	2996,5	1932,2	630	544,90	126,62

Короткострокові банківські кредити протягом аналізованого періоду збільшилися на 1062 тис. грн, що є негативним сигналом і свідчить про недостатність власних обігових коштів підприємства.

Особливу увагу у фінансовому аналізі слід приділяти кредиторській заборгованості — це суми короткострокових зобов'язань підприємства перед постачальниками, працівниками за оплату праці, бюджетом та іншими контрагентами. Стабільність фінансового стану підприємства визначається не лише обсягом, а й якісним складом кредиторської заборгованості, а її динаміка відображає дисципліну у виконанні платіжних зобов'язань.

Збільшення короткострокової кредиторської заборгованості ТОВ «Вів Брук» у період 2022–2024 років є негативним фактором, оскільки вказує на несвоєчасне погашення зобов'язань за товари, роботи та послуги.

Водночас позитивним є те, що в 2023–2024 роках дебіторська заборгованість перевищувала кредиторську, що свідчить про достатній рівень власного капіталу та певну фінансову стійкість підприємства.

Структура залученого капіталу представлена на рис. 2.3.

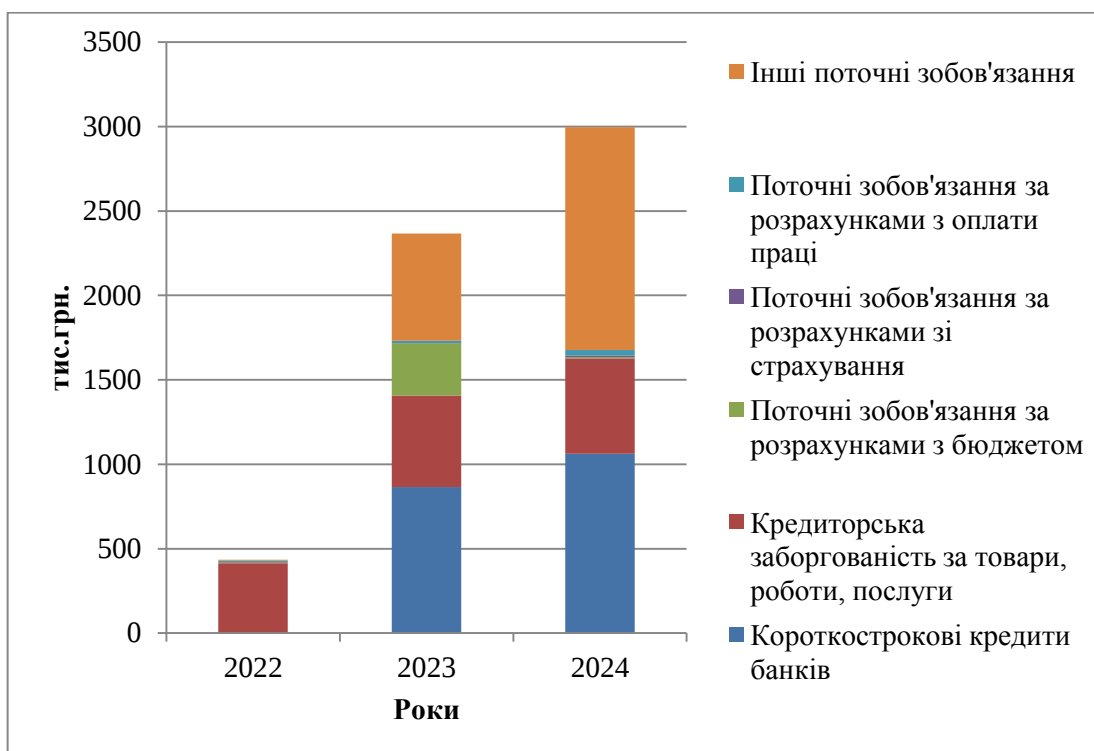

Рис.2.3. Структура залученого капіталу ТОВ «Вів Брук» протягом 2022 – 2024 років

У структурі залученого капіталу, показаній на рис. 2.3, найбільшу частку у 2024 році займають інші поточні зобов'язання — 44,1%. Також значну частину становлять короткострокові кредити банків, які на кінець 2024 року сягнули 1062 тис. грн (35,44%). Протягом 2022–2024 років спостерігалось їх зростання.

Така структура вважається неефективною, адже коли більша частина фінансування підприємства формується за рахунок короткострокових кредитів і кредиторської заборгованості, фінансовий стан компанії є нестійким. Це пов'язано з необхідністю постійного контролю за своєчасним поверненням цих коштів і пошуком додаткових оборотних ресурсів на короткі періоди.

Для більш глибокого аналізу розрахуємо величину робочого капіталу підприємства (табл. 2.5). Робочий капітал — це частина оборотних активів, яка формується за рахунок власних коштів і стабільної частки залученого капіталу.

Одержані значення робочого капіталу дозволяють зробити висновки щодо:

- зміни резервів поточної ліквідності;
- наявного потенціалу довгострокового фінансування та довгострокової ліквідності.

Таблиця 2.5

Аналіз робочого капіталу ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років, тис.грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Метод «зверху»							
1. Власний капітал	2535	5240,4	7413,2	2705,4	2172,8	206,72	141,46
2. Забезпечення наступних витрат і платежів	-	-	-	-	-	-	-
3. Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-
4. Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-
5. Необоротні активи	1052,7	1283,6	1650,3	230,9	366,7	121,93	128,57
Робочий капітал	1482,3	3956,8	5762,9	2474,5	1806,1	266,94	145,65

Продовження табл.2.5

Метод «знизу»							
1	2	3	4	5	6	7	8
1.Оборотні активи	1916,6	6323,3	8759,4	4406,7	2436,1	329,92	138,53
2. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	-
3. Поточні зобов'язання	434,3	2366,5	2996,5	1932,2	630	544,90	126,62
Робочий капітал	1482,3	3956,8	5762,9	2474,5	1806,1	266,94	145,65

За аналізований період спостерігалася позитивна тенденція збільшення робочого капіталу: у 2023 році він зріс на 2474,5 тис. грн (на 166%), а у 2024 році — на 1806,1 тис. грн (на 45,65%). Така динаміка оцінюється позитивно, адже аналіз фінансових показників підтвердив, що робочий капітал залишається додатним. Це свідчить про те, що підприємство має достатні ресурси для забезпечення власної діяльності.

Для подальшого дослідження ефективності розміщення та використання сформованого капіталу розглянемо активи підприємства. Активи — це все, що має вартість, належить підприємству і відображається в активі бухгалтерського балансу. Рациональне розміщення ресурсів підприємства є ключовим фактором у фінансовій діяльності та підвищенні її ефективності. Від того, яку частку коштів вкладено в основні та оборотні засоби, скільки активів використовується у виробництві та обігу, у грошовій чи матеріальній формі, значною мірою залежать результати виробничо-фінансової діяльності та загальний фінансовий стан підприємства.

Дослідження динаміки та структури майна ТОВ «Вів Брук» наведено в таблиці 2.6 та на рис. 2.4.

У ході структурно-динамічного аналізу майна ТОВ «Вів Брук» встановлено зростання його загальної вартості: у 2023 році порівняно з 2022 роком приріст склав 156,2%, що у вартісному виразі становить 4 637,6 тис. грн, а у 2024 році порівняно з 2023 роком — 36,9%.

Таблиця 2.6

Структурно-динамічний аналіз майна ТОВ «Вів Брук» за період 2022-2024

рр., тис.грн.

Статті балансу	Роки			Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Майно разом	2969,3	7606,9	10409,7	4637,6	2802,8	256,18	136,85
Необоротні активи	1052,7	1283,6	1650,3	230,9	366,7	121,93	128,57
Оборотні активи	1916,6	6323,3	8759,4	4406,7	2436,1	329,92	138,53
- запаси	1559,4	3291,8	5496,8	1732,4	2205	211,09	166,98
- дебіторська заборгованість	331,2	3022,1	2109,9	2690,9	-912,2	912,47	69,82
- грошові кошти та їх еквіваленти	0,6	3,2	1086,3	2,6	1083,1	533,33	33946,88
- інші оборотні активи	25,4	6,2	66,4	-19,2	60,2	24,41	1070,97

Основною причиною такого зростання є зміни в оборотній частині активів, зокрема за статтею «Запаси». Проведені розрахунки свідчать, що темпи зростання оборотних активів перевищували темпи зростання необоротних активів, що призвело до змін у структурі між основним і оборотним капіталом. На кінець досліджуваного періоду частка оборотних активів у загальній вартості майна зросла з 64,54% до 84,14%, тоді як частка необоротних активів скоротилася з 35,45% до 15,85%. При цьому темпи зростання оборотних активів значно перевищують загальні темпи зростання майна підприємства.

Зростання дебіторської заборгованості у 2023 році оцінюється негативно, оскільки вказує на недостатньо виважену кредитну політику щодо покупців. Натомість у 2024 році її обсяг зменшився на 30%, що є позитивною тенденцією.

Необоротні активи ТОВ «Вів Брук», представлені виключно основними засобами, зросли за досліджуваний період на 56,8%, що у вартісному виразі становить 597,6 тис. грн.

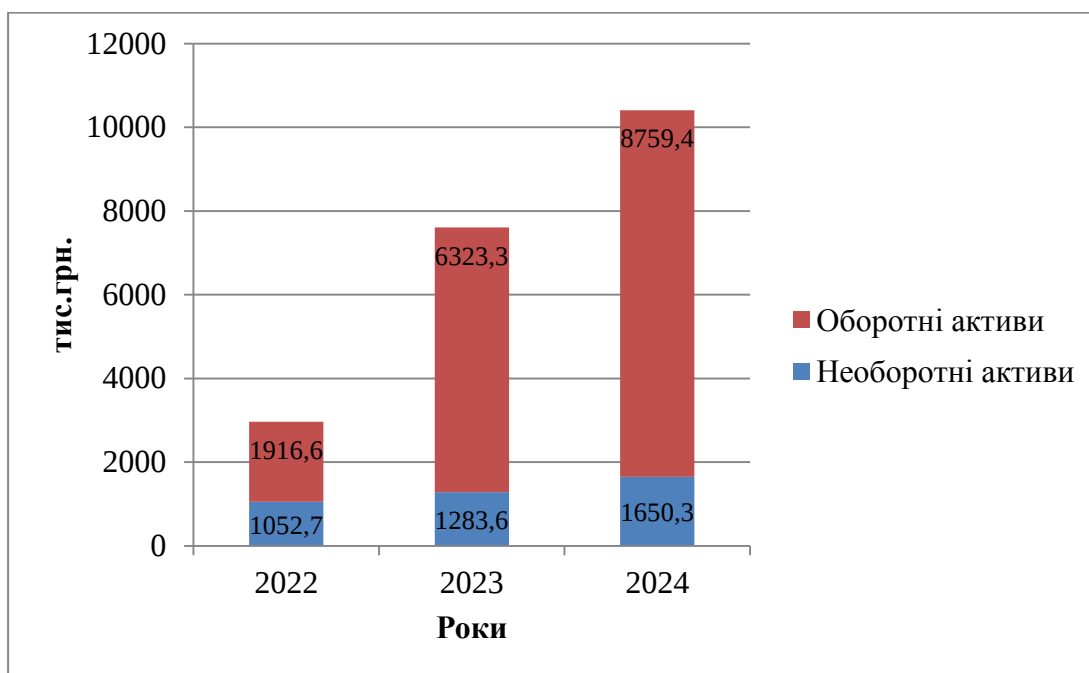

Рис.2.4. Динаміка та структура майна ТОВ «Вів Брук» протягом 2022 – 2024 років

У загальному аналіз майна підприємства свідчить про його невисоку ліквідність, адже воно сформовано в основному за рахунок запасів та дебіторської заборгованості, а найліквідніший актив – грошові кошти становлять 10% (станом на 2024 рік), що не відповідає нормативним значенням.

Склад та динаміка оборотних активів ТОВ «Вів Брук» представлені в табл.2.7.

На основі даних таблиці можна констатувати, що найбільші зміни відбулися за такими статтями: дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2023 році зросла на 2 637,5 тис. грн, тоді як у 2024 році вона скоротилася на 40% (1 078,2 тис. грн); інша поточна дебіторська заборгованість у 2023 році збільшилася приблизно в 5 разів; грошові кошти у 2023 році зросли в 5 разів, а у 2024 році – у 175 разів порівняно з попереднім роком, що в абсолютному виразі становить 1 083,1 тис. грн.

Загальна тенденція вказує на залежність наявності грошових коштів на підприємстві від надходжень від дебіторів, а також на обмежену здатність підприємства оперативно погашати поточну заборгованість.

Таблиця 2.7

Структурно-динамічний аналіз оборотних активів ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років, тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Запаси, у т.ч.	1559,4	3291,8	5496,8	1732,4	2205	211,09	166,98
- готова продукція	498,8	958,9	813,4	460,1	-145,5	192,24	84,83
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5,6	2643,1	1564,9	2637,5	-1078,2	47198,2	59,21
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	284,1	194,2	376	-89,9	181,8	68,36	193,61
Інша поточна дебіторська заборгованість	41,5	184,8	169	143,3	-15,8	445,30	91,45
Грошові кошти та їх еквіваленти	0,6	3,2	1086,3	2,6	1083,1	533,33	33946,88
Інші оборотні активи	25,4	6,2	66,4	-19,2	60,2	24,41	1070,97
Всього	1916,6	6323,3	8759,4	4406,7	2436,1	329,92	138,53

Структура оборотних активів представлена на рис. 2.5.

За період, що аналізується, основний внесок у формування оборотних активів ТОВ «Вів Брук» припав на запаси, частка яких становила 81,4% у 2022 році, 52,1% у 2023 році та 62,8% у 2024 році. У 2023 році значну частку займала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 42%, але у 2024 році вона скоротилася до 17,8%. Частка грошових коштів та їх еквівалентів залишалася незначною – 0,03% у 2022 році, проте у 2024 році спостерігається позитивна динаміка зростання цього показника до 12% у структурі оборотних активів.

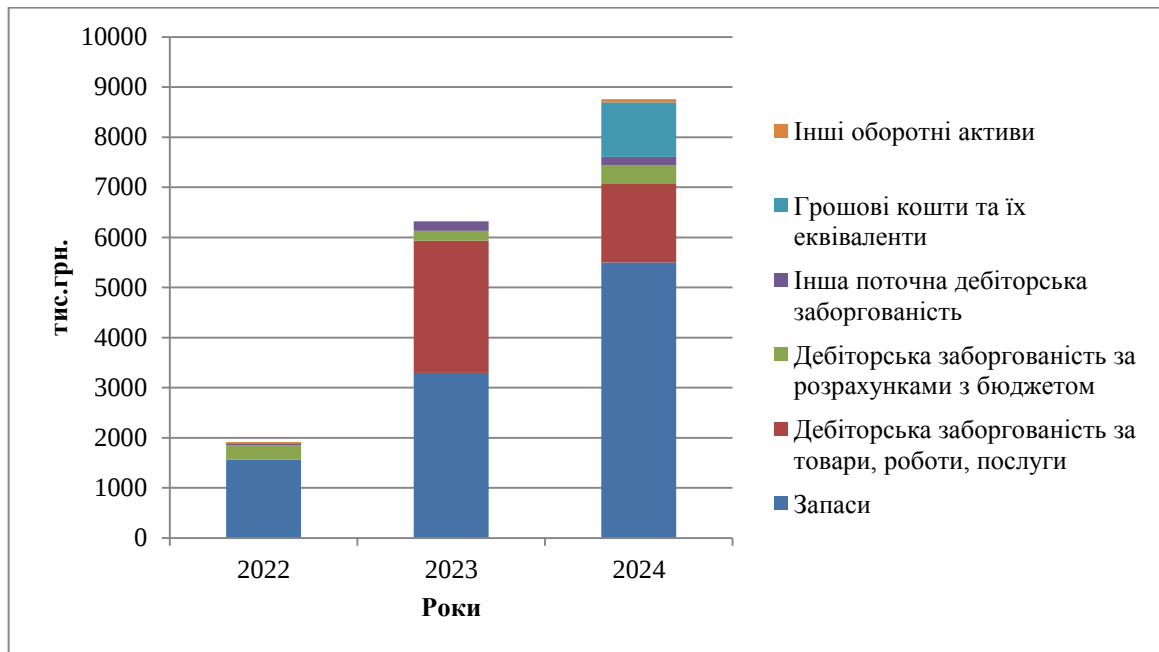

Рис.2.5. Структура оборотних активів ТОВ «Вів Брук» протягом 2022 – 2024 років

Висока частка дебіторської заборгованості та низька частка грошових коштів вказують на проблеми в маркетинговій політиці підприємства, а також на переважання негрошових форм розрахунків.

Прогнозний аналіз відіграє важливу роль в управлінні діяльністю підприємства. Його основна мета полягає у виявленні потенційних змін у господарській діяльності, які можуть сприяти покращенню або погіршенню фінансового стану. Прогнозний аналіз ключових показників діяльності підприємства представлено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Прогнозний аналіз основних показників діяльності ТОВ «Вів Брук», тис.грн.

Показники	Роки			Середнє знач.	Відносне відхилення, %		Середнє знач.	Прогноз на 2025 рік
	2022	2023	2024		2023/2022	2024/2023		
Власний капітал	1052,7	1283,6	1650,3	1328,87	121,93	128,57	125,25	1664,42
Поточні зобов'язання	434,3	2366,5	2996,5	1932,43	544,90	126,62	335,76	6488,35
Валюта балансу	2969,3	7606,9	10409,7	6995,30	256,18	136,85	196,52	13746,83

У період з 2022 по 2024 роки власний капітал ТОВ «Вів Брук» демонстрував

позитивну динаміку зростання: у 2023 році приріст склав 21,93%, а у 2024 році – 28,57%. За прогнозом на 2025 рік, загальна вартість власного капіталу досягне 1 664,42 тис. грн, що на 0,86% більше порівняно з попереднім роком.

Протягом 2022–2024 років спостерігалася тенденція до збільшення вартості поточних зобов'язань підприємства: у 2023 році їхній обсяг зріс у 5,4 раза, а у 2024 році – на 26,62%. За результатами прогнозного аналізу на 2025 рік, очікується, що поточні зобов'язання досягнуть 6 488,35 тис. грн, що на 116,53% більше, ніж у попередньому році.

Валюта балансу за досліджуваний період зросла на 156,18% у 2023 році та на 36,85% у 2024 році. За прогнозом на 2025 рік, розмір валюти балансу становитиме 13 746,83 тис. грн, що на 32,06% перевищує показник попереднього року.

2.3. Аналіз ефективності управління фінансовими ресурсами

Ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства оцінюється через показники ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності.

Залежно від рівня ліквідності активи підприємства класифікуються на такі групи:

- А1 – найліквідніші активи (грошові кошти, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції) – повинні дорівнювати або перевищувати найтерміновіші зобов'язання (кредиторську заборгованість).
- А2 – швидкоореалізовувані активи (дебіторська заборгованість та інші оборотні активи) – мають дорівнювати або перевищувати короткострокові пасиви.
- А3 – повільноореалізовувані активи (запаси) – повинні дорівнювати або перевищувати довгострокові зобов'язання (кредити та інші зобов'язання).
- А4 – важкоореалізовувані активи (нематеріальні активи, незавершене будівництво, основні засоби, довгострокові фінансові інвестиції та інші необоротні активи) – мають дорівнювати або перевищувати власний капітал.

Пасиви балансу групуються за зростанням строків погашення зобов'язань:

- П1 – нехайні пасиви – кредиторська заборгованість, розрахунки за дивідендами.
- П2 – короткострокові пасиви – короткострокові банківські кредити, поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, видані векселі.
- П3 – довгострокові пасиви – довгострокові зобов'язання.
- П4 – постійні пасиви – власний капітал.

Аналіз ліквідності балансу передбачає порівняння активів, згрупованих за ступенем ліквідності (від найвищого до найнижчого), із пасивами, згрупованими за строками погашення зобов'язань (від найкоротших до найдовших). Результати аналізу представлені в таблиці 2.9.

Баланс вважається ліквідним за виконання умов: $A1 \geq П1$, $A2 \geq П2$, $A3 \geq П3$, $A4 \leq П4$. Згідно з даними таблиці, виконуються лише умови $A2 \geq П2$, $A3 \geq П3$, $A4 \leq П4$. Таким чином, баланс підприємства за досліджуваній період є неліквідним.

Таблиця 2.9

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років,
тис.грн.

Активи	Роки			Пасиви	Роки		
	2022	2023	2024		2022	2023	2024
Найбільш ліквідні активи (A1)	0,6	3,2	1086,3	Пот. зобов'язання за розрахунками (П1)	434,3	1501,5	1934,5
Сер.-ліквідні активи (A2)	356,6	3028,3	2176,3	Короткостр. кредити банків і позики (П2)	0	865	1062
Низьколіквідні активи (A3)	1559,4	3291,8	5496,8	Довгострокові зобов'язання (П3)	0	0	0
Важколік. акт. (A4)	1052,7	1283,6	1650,3	Постійні пасиви (П4)	2535	5240,4	7413,2
Всього активів	2969,3	7606,9	10409,7	Всього пасивів	2969,3	7606,9	10409,7
Коефіцієнт платоспроможності					1,49	1,3	1,55

Основною причиною неліквідності балансу ТОВ «Вів Брук» є недостатня кількість грошових коштів та їх еквівалентів для покриття поточних зобов'язань. Це свідчить про нездатність підприємства оперативно погашати зобов'язання за допомогою активів, строк перетворення яких у грошову форму відповідає строкам погашення зобов'язань.

Комплексна оцінка ліквідності балансу проведена на основі загального

показника платоспроможності (таблиця 2.9). Протягом 2022–2024 років цей показник демонстрував коливання: 1,49 у 2022 році, 1,3 у 2023 році та 1,55 у 2024 році. Значення коефіцієнта платоспроможності, що перевищує 1, підтверджує загальну ліквідність балансу.

Розрахунок показників ліквідності представлено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз ліквідності ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
Грошові кошти та їх еквіваленти	0,6	3,2	1086,3	2,6	1083,1	533,33	33946,88
Поточні зобов'язання	434,3	2366,5	2996,5	1932,2	630	544,90	126,62
Дебіторська заборгованість	331,2	3022,1	2109,9	2690,9	-912,2	912,47	69,82
Оборотні активи	1916,6	6323,3	8759,4	4406,7	2436,1	329,92	138,53
Необоротні активи	1052,7	1283,6	1650,3	230,9	366,7	121,93	128,57
Актив балансу	2969,3	7606,9	10409,7	4637,6	2802,8	256,18	136,85
Кредиторська заборгованість	428,9	867,1	614	438,2	-253,1	202,17	70,81
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0014	0,0014	0,36	0	0,36	97,88	26809,7
Коефіцієнт термінової ліквідності	0,82	1,28	1,09	0,46	-0,19	155,75	85,00
Коефіцієнт загальної ліквідності	4,41	2,67	2,92	-1,74	0,25	60,55	109,40
Коефіцієнт співвідношення активів	1,82	4,93	5,31	3,11	0,38	270,57	107,75
Коефіцієнт мобільності активів	0,65	0,83	0,84	0,19	0,01	128,78	101,23
Коефіцієнт співвідношення ДЗ і КЗ	0,77	3,49	3,44	2,71	-0,05	451,34	98,59

На основі проведеного аналізу коефіцієнтів ліквідності можна зробити такі висновки:

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає частку поточної заборгованості, яку підприємство може погасити за рахунок наявних грошових коштів. У 2022–2023 роках цей показник був дуже низьким і не відповідав оптимальному діапазону 0,2–0,3, що вказує на відсутність достатніх коштів для погашення короткострокових зобов'язань. У 2024 році коефіцієнт досягнув оптимального рівня, що свідчить про покращення ситуації.

2. Коефіцієнт термінової ліквідності (0,82 у 2022 році, 1,28 у 2023 році

та 1,09 у 2024 році) показує, що підприємство здатне покривати поточну заборгованість за рахунок грошових коштів і очікуваних надходжень від дебіторів.

3. Коефіцієнт загальної ліквідності у 2024 році склав 2,92, що свідчить про достатність оборотних активів для покриття поточних зобов'язань ТОВ «Вів Брук». Це перевищує оптимальний діапазон 2,0–2,5, що є позитивним показником.

4. За результатами аналізу коефіцієнта співвідношення активів, оборотні активи підприємства протягом досліджуваного періоду переважали над необоротними, що оцінюється як сприятлива тенденція.

5. Частка оборотних активів у їх загальній вартості у 2023 році становила 0,83, а у 2024 році – 0,84, що вказує на високу мобільність активів підприємства.

6. У 2022 році кредиторська заборгованість перевищувала дебіторську, що свідчило про недостатність власного капіталу для фінансування діяльності підприємства. Проте у 2023–2024 роках ситуація покращилася, і співвідношення цих показників досягло оптимального рівня.

Динаміку показників ліквідності ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років представлено на рис.2.6.

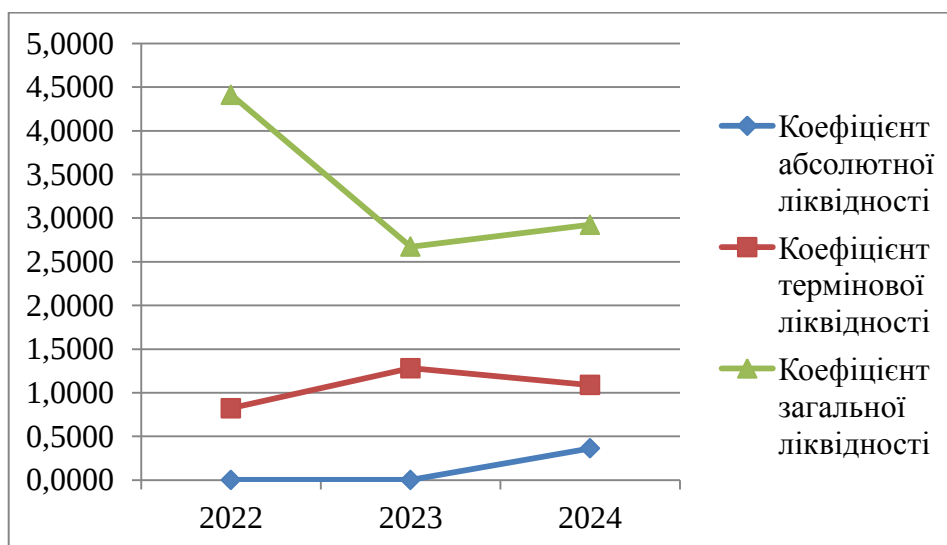

Рис.2.6. Динаміка показників ліквідності ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років

Загалом, можна зробити висновок, що платоспроможність підприємства протягом аналізованого періоду зростала.

Для більш детального аналізу проведемо факторний аналіз, що базуватиметься на таких показниках, як грошові кошти та поточні зобов'язання.

Таблиця 2.11

Вихідні дані для розрахунку факторів ТОВ «Вів Брук» за 2022 -2023 роки

Показники	Ум. познач.	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
		2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Грошові кошти	У	0,6	3,2	1086,3	2,6	1083,1	533,33	33946,9
Поточні зобов'язання	X1	434,3	2366,5	2996,5	1932,2	630	544,9	126,62
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	X2	0,00	0,00	0,36	0,0	0,36	97,88	26809,7

Таблиця 2.12

Метод ланцюгових підстановок за 2022 - 2023 роки

№ підстановки	Фактори		У	Вплив
	X ₁	X ₂		
"0"	434,3	0,00	0,6	-
"1"	2 366,5	0,00	3,27	2,67
"2"	2 366,5	0,00	3,2	-0,07
Загальний вплив обох факторів				2,6

Таблиця 2.13

Розрахунок впливу факторів методом абсолютних різниць за 2022-2023 роки

Показники	Алгоритм розрахунку	Сума, тис.грн.
Вплив фактора X1 на У	$Y_{X1} = (X1^1 - X1^0) * X2^0$	2,67
Вплив фактора X2 на У	$Y_{X2} = (X2^1 - X2^0) * X1^1$	-0,07
Сукупний вплив	$Y_{X1,X2} = Y_{X1} + Y_{X2}$	2,6

У результаті проведення факторного аналізу використання ресурсів підприємства за 2022-2023 рр. було встановлено, що зменшення значення

коефіцієнта абсолютної ліквідності на 2% призвело до зниження грошових коштів на 0,07 тис. грн. Також відбулось зростання поточних зобов'язань на 1932,2 тис. грн. (на 444,9%), що призвело до збільшення грошових коштів на 2,67 тис.грн. Сукупний вплив двох факторів спричинив зростання обсягу грошових коштів на 2,6 тис.грн. (333,3%).

Таблиця 2.14

Розрахунок впливу факторів методом ланцюгових підстановок протягом
2023-2024 років

№ підстановки	Фактори		У	Вплив
	X1	X2		
"0"	2366,5	0,0014	3,2	-
"1"	2996,5	0,0014	4,05	0,85
"2"	2996,5	0,36	1086,3	1082,25
Загальних вплив обох факторів				1083,1

Таблиця 2.15

Розрахунок впливу факторів методом абсолютних різниць протягом 2023-
2024 років

Показники	Алгоритм розрахунку	Сума, тис.грн.
Вплив фактора X1 на У	$Y_{X1} = (X1^1 - X1^0) * X2^0$	0,85
Вплив фактора X2 на У	$Y_{X2} = (X2^1 - X2^0) * X1^1$	1082,25
Сукупний вплив	$Y_{X1,X2} = Y_{X1} + Y_{X2}$	1083,10

У результаті факторного аналізу використання ресурсів ТОВ «Вів Брук» за 2023–2024 роки встановлено, що зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності у 268 разів сприяло збільшенню обсягу грошових коштів на 1 082,25 тис. грн. Водночас зростання поточних зобов'язань на 630 тис. грн (26,62%) призвело до зменшення грошових коштів на 0,85 тис. грн. Загалом ці зміни оцінюються позитивно, оскільки сукупний вплив зазначених факторів забезпечив приріст грошових коштів на 1 083,1 тис. грн. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2024 році перевищив оптимальний рівень, що свідчить про покращення фінансового стану підприємства.

Фінансова стійкість відображає стан фінансових ресурсів, за якого підприємство здатне забезпечувати безперебійну виробничо-торговельну діяльність, а також покривати витрати на розширення та оновлення. Цей показник характеризує рівень ризику діяльності компанії та її залежність від позикового капіталу. За результатами аналізу фінансової стійкості можна оцінити: інтенсивність використання позикових коштів, ступінь залежності від короткострокових зобов'язань, а також рівень довгострокової стійкості підприємства без залучення позикових ресурсів.

Аналіз фінансової стійкості проводиться на основі даних балансу підприємства, відображаючи структуру джерел фінансування, рівень фінансової незалежності та стійкості компанії від зовнішніх джерел фінансування.

Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства представлений в табл.2.16.

Таблиця 2.16

Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Вів Брук» протягом 2022 – 2024 років,
тис.грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал	2535	5240,4	7413,2	2705,40	2172,8	206,72	141,46
Пасив балансу	2969,3	7606,9	10409,7	4637,60	2802,8	256,18	136,85
Залучений капітал	434,3	2366,5	2996,5	1932,20	630	544,90	126,62
Необоротні активи	1052,7	1283,6	1650,3	230,90	366,7	121,93	128,57
Поточні зобов'язання	434,3	2366,5	2996,5	1932,20	630	544,90	126,62
Основні засоби	1052,7	1283,6	1650,3	230,90	366,7	121,93	128,57
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
Коефіцієнт незалежності	0,85	0,69	0,71	-0,16	0,02	80,69	103,37
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,15	0,31	0,29	0,16	-0,02	212,70	92,53
Коефіцієнт фінансування	5,84	2,21	2,47	-3,62	0,26	37,94	111,72
Коефіцієнт фінансової	0,85	0,69	0,71	-0,16	0,02	80,69	103,37

стабільності							
Коефіцієнт маневреності	0,58	0,76	0,78	0,17	0,02	129,13	102,96
Коефіцієнт інвестування	0,42	0,24	0,22	-0,17	-0,02	58,98	90,88

За даними таблиці 2.16, коефіцієнт економічної незалежності ТОВ «Вів Брук» у 2022–2024 роках залишався високим, коливаючись у межах від 0,69 до 0,85 при нормативному значенні понад 0,5. Це вказує на достатню частку власного капіталу в загальній структурі майна підприємства, що оцінюється позитивно.

Відповідно, ступінь концентрації позикового капіталу є низьким і не перевищує допустимі норми. Коефіцієнт фінансування свідчить, що власний капітал дозволяє підприємству фінансувати значну частину своєї діяльності. Однак негативною є тенденція до зниження цього показника у 2023 році на 62% порівняно з 2022 роком.

Високий рівень коефіцієнта фінансової стабільності підтверджує здатність підприємства забезпечувати безперервність виробничо-торговельної діяльності. Проте у 2024 році цей показник знизився на 16,4% порівняно з 2022 роком, що є негативною тенденцією.

Коефіцієнт маневреності, який відображає частку власного капіталу, вкладеного в оборотні активи для фінансування поточної діяльності, демонструє зростання протягом досліджуваного періоду, що оцінюється позитивно.

Коефіцієнт інвестування вказує, що значна частина основних засобів фінансується за рахунок власного капіталу. Однак цей показник щорічно знижувався з 0,42 у 2022 році до 0,22 у 2024 році, що свідчить про зменшення частки основних засобів, профінансованих власним капіталом, і оцінюється негативно.

Динаміка показників фінансової стійкості підприємства представлена на рисунку 2.7.

Отже, фінансова стратегія ТОВ «Вів Брук» є досить ефективною, про що

свідчать показники фінансової стійкості, хоча окремі негативні тенденції потребують уваги для подальшої оптимізації.

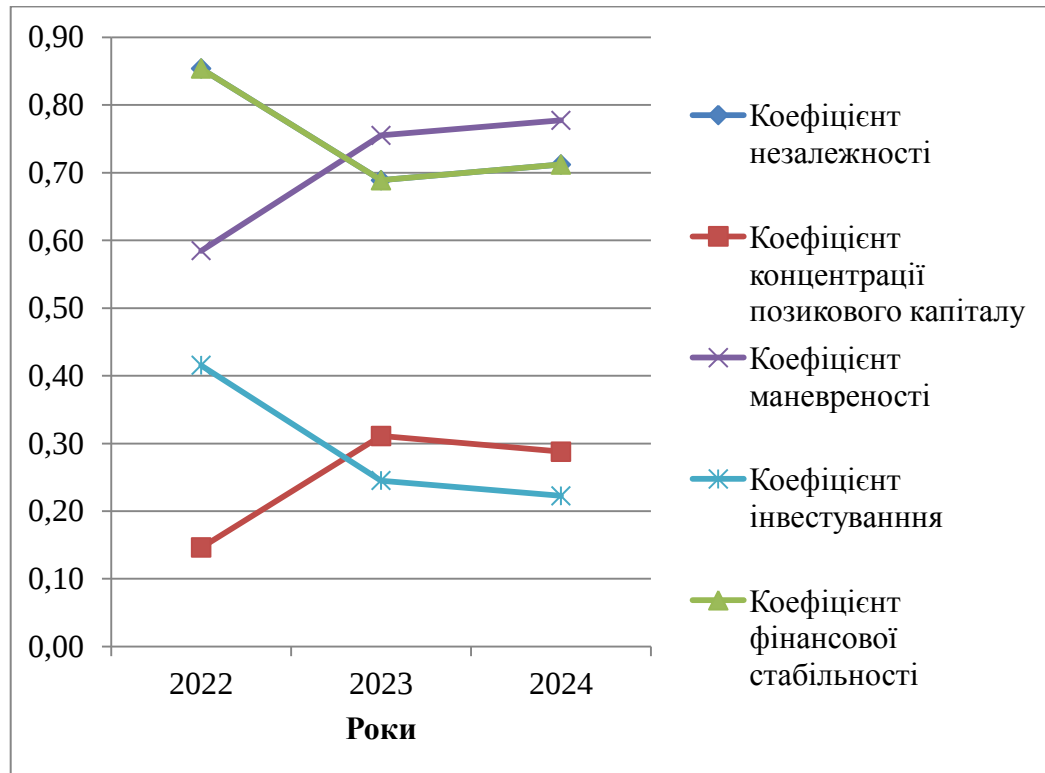

Рис.2.7. Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років

Ділову активність підприємства характеризують показники оборотності його засобів, розрахунок яких представлений в табл.2.17.

Таблиця 2.17

Аналіз ділової активності ТОВ «Вів Брук» протягом 2022-2024 років, тис.грн.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Виручка від реалізації	1981	7297,7	7512,7	5316,70	215,00	368,38	102,95
Пасив балансу	2969,3	7606,9	10409,7	4637,60	2802,80	256,18	136,85
Власний капітал	2535	5240,4	7413,2	2705,40	2172,80	206,72	141,46
Запаси	1559,4	3291,8	5496,8	1732,40	2205,00	211,09	166,98
Дебіторська заборгованість (ДЗ)	331,2	3022,1	2109,9	2690,90	-912,20	912,47	69,82
Кредиторська	428,9	867,1	614	438,20	-253,10	202,17	70,81

заборгованість (КЗ)							
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,67	0,96	0,72	0,29	-0,24	143,80	75,23
Коефіцієнт оборотності ВК	0,78	1,39	1,01	0,61	-0,38	178,20	72,77
Коефіцієнт оборотності запасів	1,27	2,22	1,37	0,95	-0,85	174,51	61,65
Коефіцієнт оборотності ДЗ	5,98	2,41	3,56	-3,57	1,15	40,37	147,45
Коефіцієнт оборотності КЗ	4,62	8,42	12,24	3,80	3,82	182,22	145,38

Коефіцієнт оборотності капіталу відображає швидкість обертання загального капіталу ТОВ «Вів Брук». У період з 2022 по 2024 роки цей показник демонстрував коливання, що зумовлено змінами у виручці від реалізації та ресурсах підприємства. У 2023 році темпи зростання виручки та ресурсів були вищими, ніж у 2024 році, при цьому темпи зростання загального капіталу у звітному році перевищили темпи зростання виручки від реалізації.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу (ВК) характеризує ефективність його використання, показуючи, скільки гривень виручки від реалізації припадає на одну гривню ВК. У 2024 році цей показник значно знизився і не відповідає нормативному значенню, оскільки не демонструє тенденції до зростання, що оцінюється негативно.

Коефіцієнт оборотності запасів відображає швидкість їх обертання для забезпечення реалізації готової продукції. У 2023 році він зріс на 74,51%, що відповідає нормативу і є позитивним. Однак у 2024 році показник знизився на 38%, що оцінюється як негативна тенденція.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує кількість оборотів за рік коштів, вкладених у розрахунки. Вищий показник свідчить про швидше повернення коштів від дебіторів, що є бажаним для підприємства.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості характеризує швидкість її обертання та масштаби комерційного кредиту, наданого

підприємству. Протягом досліджуваного періоду цей показник зріс на 7,62, що вказує на прискорення обертання кредиторської заборгованості.

Аналіз виручки від реалізації проведено на основі коефіцієнта ділової активності та середньорічної вартості майна, результати якого представлено в таблицях 2.18–2.22.

Таблиця 2.18

Вихідні дані для розрахунку факторів, тис. грн.

Показники	Ум. познач.	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
		2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
Виручка від реалізації	У	1981	7297,7	7512,7	5316,7	215	368,38	102,95
Середньорічна вартість майна	X1	2969,3	7606,9	10409,7	4637,6	2802,8	256,18	136,85
Коефіцієнт ділової активності	X2	0,67	0,96	0,72	0,29	-0,24	143,80	75,23

Таблиця 2.19

Розрахунок впливу факторів методом ланцюгових підстановок протягом 2022-2023 років, тис.грн.

№ підстановки	Фактори		У	Вплив
	X1	X2		
"0"	2969,3	0,67	1981	-
"1"	7606,9	0,67	5075,02	3094,02
"2"	7606,9	0,96	7297,7	2222,68
Загальних вплив обох факторів				5316,7

Таблиця 2.20

Розрахунок впливу факторів методом абсолютних різниць протягом 2022-2023 р.

Показники	Алгоритм розрахунку	Сума, тис.грн.
Вплив фактора X1 на У	$Y_{X1} = (X1^1 - X1^0) * X2^0$	3094,02
Вплив фактора X2 на У	$Y_{X2} = (X2^1 - X2^0) * X1^1$	2222,68
Сукупний вплив	$Y_{X1,X2} = Y_{X1} + Y_{X2}$	5316,7

У результаті проведення факторного аналізу використання майна підприємства за 2022-2023 роки було встановлено, що зростання значення коефіцієнта ділової активності на 43,8% призвело до збільшення виручки на 3094,02 тис. грн. Водночас відбулось зростання середньорічної вартості майна на 4637,6 тис. грн. (на 156,18%), що призвело до збільшення виручки від реалізації на 2222,68 тис.грн. Уцілому ці зміни оцінюються позитивно, адже сукупний вплив двох факторів спричинив зростання обсягу виручки від реалізації на 5316,7 тис.грн. (268,38%).

Таблиця 2. 21

Розрахунок впливу факторів методом ланцюгових підстановок протягом 2023-2024 років, тис.грн.

№ підстановки	Фактори		У	Вплив
	X1	X2		
"0"	7606,9	0,96	7297,7	-
"1"	10409,7	0,96	9986,57	2688,87
"2"	10409,7	0,72	7512,7	-2473,87
Загальних вплив обох факторів				215

Таблиця 2.22

Розрахунок впливу факторів методом абсолютних різниць протягом 2023-2024 років

Показники	Алгоритм розрахунку	Сума, тис.грн.
Вплив фактора X1 на У	$Y_{X1} = (X1^1 - X1^0) * X2^0$	2688,87
Вплив фактора X2 на У	$Y_{X2} = (X2^1 - X2^0) * X1^1$	-2473,87
Сукупний вплив	$Y_{X1,X2} = Y_{X1} + Y_{X2}$	215

За результатами факторного аналізу використання майна ТОВ «Вів Брук» у 2023–2024 роках встановлено, що зниження коефіцієнта ділової активності на 24,77% спричинило зменшення виручки на 2 473,87 тис. грн. Водночас зростання середньорічної вартості майна на 2 802,8 тис. грн сприяло збільшенню виручки від реалізації. Загалом ці зміни оцінюються позитивно, оскільки сукупний вплив двох факторів призвів до зростання виручки від реалізації на 215 тис. грн (2,95%).

На основі аналізу ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Вів Брук» можна зробити висновок, що підприємство має значний інвестиційний

потенціал. Його реалізація може суттєво підвищити ефективність господарської діяльності.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВІВ БРУК»

Фінансові ресурси підприємства, сформовані за рахунок власного або залученого капіталу, слугують основою для забезпечення його операційної та інвестиційної діяльності. Неправильна стратегія формування та використання цих ресурсів часто призводить до неефективного господарювання, що може стати причиною банкрутства. Через дефіцит власних фінансових ресурсів та скорочення обсягів чистих активів українські підприємства дедалі частіше вдаються до залучення позичкового капіталу, переважна частина якого припадає на поточні зобов'язання. Такий підхід сприяє формуванню агресивної політики фінансування, що, у свою чергу, породжує значні ризики. Ігнорування базових принципів і правил фінансового менеджменту призводить до втрати фінансової стабільності значною кількістю підприємств.

Наразі світова економіка перебуває в активній фазі глобальної кризи, спричиненої ще спалахом COVID-19 та російською агресією проти України, ускладненою нестабільною економічною та політичною ситуацією в країні. Це призводить до стрімкого зростання частки збиткових підприємств в Україні, що все частіше супроводжується ініціюванням процедур банкрутства та навіть їхньою ліквідацією.

У сучасній економічній і правничій літературі існує широкий спектр тлумачень терміна «банкрутство». Цей термін застосовується в різних суспільно-політичних і природничих науках, кожна з яких надає йому власне визначення (зокрема, він дедалі частіше використовується в політології). Сутнісна характеристика банкрутства суб'єктів господарювання представлена на рисунку 3.1. Різноманітність трактувань зумовлена багатогранністю поняття,

неоднозначністю його проявів та часто непередбачуваними наслідками, що й досі викликає активні теоретичні дискусії. У цьому контексті доцільно проаналізувати найпоширеніші визначення «банкрутства», подані в зарубіжних і вітчизняних наукових працях.

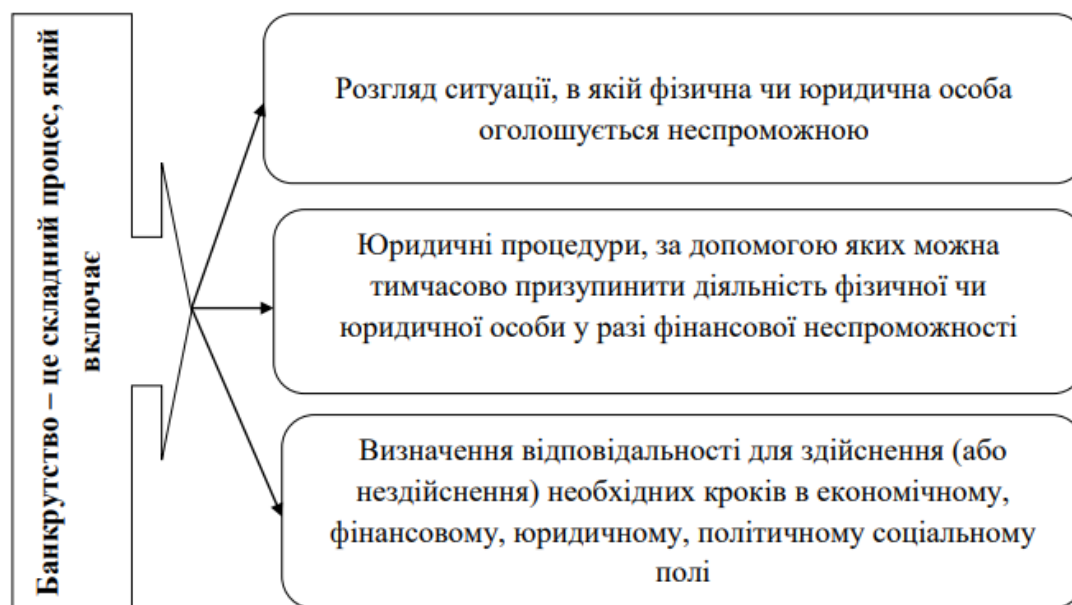

Рис. 3.1 Сутнісна характеристика банкрутства суб'єктів господарювання

Згідно із Кодексом з процедур банкрутства, банкрутство визначається як офіційно визнана арбітражним судом нездатність боржника відновити платоспроможність і виконати судові вимоги кредиторів, що потребує застосування ліквідаційної процедури.

О. Терещенко пропонує таке трактування: банкрутство підприємства є наслідком глибокої фінансової кризи, коли застосовані заходи з її подолання не принесли позитивних результатів.

І. О. Бланк розглядає банкрутство як судово встановлену фінансову неспроможність підприємства, що виявляється в його нездатності своєчасно задовольнити вимоги кредиторів та виконати зобов'язання перед бюджетом.

На думку О. Л. Пластуна, банкрутство є завершальним етапом глибокої фінансової кризи, яка унеможливорює нормальне функціонування підприємства та призводить до його неплатоспроможності.

Г. О. Швиданенко та О. І. Олексюк стверджують, що банкрутство характеризується як нездатність підприємства фінансувати поточну операційну діяльність і погашати термінові зобов'язання [47].

Отже, банкрутство є критичною стадією, коли підприємство втрачає здатність подолати фінансову кризу, і всі спроби її врегулювання виявляються марними, що призводить до наступної фази – ліквідації. Воно також відображає невідповідність фінансово-економічного стану підприємства вимогам кредиторів (різних груп впливу), обсяг яких визначається судом і частково або повністю погашається через ліквідаційну процедуру.

Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства з метою своєчасного виявлення ознак фінансової неспроможності та запобігання злочинам, пов'язаним із фіктивним банкрутством, доцільно застосовувати систему науково обґрунтованих моделей.

Діагностика ймовірності банкрутства базується на кількох підходах, які передбачають використання: а) аналізу широкого спектру критеріїв і ознак; б) обмеженого набору показників; в) інтегральних показників [1].

Як зазначають А. С. Кравченко та В. О. Шевченко, сучасний розвиток фінансового менеджменту та зростання інформаційних потреб зацікавлених сторін (управлінців, власників, потенційних інвесторів тощо) підкреслюють важливість застосування інтегрального показника для всебічної оцінки фінансового стану підприємства [24].

Застосування інтегрованих показників у зарубіжній аналітичній практиці найчастіше спрямоване на оцінку ймовірності банкрутства підприємства. Розробка таких показників є результатом досліджень, що базуються на багатофакторному дискримінантному аналізі, який дозволяє визначити та інтерпретувати значення залежної змінної через аналіз множини незалежних змінних.

У процесі аналізу відбирається ряд показників, для кожного з яких встановлюється вага в «дискримінантній функції». Величина цих ваг відображає різний вплив окремих показників (змінних) на пояснювану змінну, що в інтегральному вигляді характеризує фінансовий стан підприємства.

Найбільш широке застосування серед методів прогнозування банкрутства отримала п'ятифакторна модель професора Едварда Альтмана, розроблена в 1968 році на основі показників діяльності 66 американських підприємств, половина з яких збанкрутіла. Із 22 базових показників були відібрані п'ять найбільш значущих, що характеризують з різних сторін фінансове становище підприємства, прибутковість капіталу та його структуру.

П'ятифакторна модель Альтмана має вигляд:

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4 X_2 + 3,3 X_3 + 0,6 X_4 + 1,0 X_5, \quad (3.1)$$

де X_1 = власний оборотний капітал / загальна вартість активів;

X_2 = нерозподілений прибуток / загальна вартість активів;

X_3 = прибуток до виплати процентів / загальна вартість активів;

X_4 = власний капітал (ринкова вартість) / поточні зобов'язання;

X_5 = чиста виручка / загальна вартість активів.

Здобуті в процесі розрахунків значення Z -показника можна інтерпретувати так:

$Z < 1,8$ — ймовірність банкрутства дуже висока;

$1,81 < Z < 2,7$ — ймовірність банкрутства висока;

$2,71 < Z < 2,9$ — банкрутство можливе;

$Z > 3$ — ймовірність банкрутства дуже низька.

Досвід використання цієї моделі в ряді країн (США, Канаді, Бразилії, Австрії, Японії) показав, що спрогнозувати ймовірність банкрутства за її допомогою за один рік можна з точністю 95%, за два роки – 70%, за три – 48%.

Простота моделі Альтмана робить її привабливим інструментом для прогнозування банкрутства, що пояснює численні спроби українських науковців адаптувати її до специфіки вітчизняних підприємств. У процесі адаптації моделі вітчизняні дослідники використовують показники фінансової звітності, які за змістом подібні до американських аналогів. Водночас більшість авторів пропонують варіації моделі Альтмана з показниками, що мають різну вагомість, що зумовлено відмінностями в облікових підходах, впливом інфляції на формування показників, розбіжностями між балансовою та ринковою вартістю активів та іншими об'єктивними факторами. Такі особливості ускладнюють

коректне застосування Z-моделі для прогнозування банкрутства українських підприємств.

Ідеї Альтмана були розвинуті Спрінгейтом, який розробив модель на основі аналізу впливу 19 фінансових показників. Точність прогнозування банкрутства за цією моделлю оцінюється на рівні 92%, хоча з плином часу цей показник знижується. Якщо значення Z-показника за моделлю Спрінгейта є нижчим за 0,862, підприємство розглядається як потенційно банкрутом.

Модель Спрінгейта має вигляд :

$$Z = 1,03 A + 3,07 B + 0,66 C + 0,4 D, \quad (3.2)$$

де A = робочий капітал / загальна вартість активів;

B = прибуток до сплати податків та процентів / загальна вартість активів;

C = прибуток до сплати податків / короткострокові зобов'язання;

D = обсяг продажу / загальна вартість активів.

Проведемо діагностику банкрутства ТОВ «Вів Брук» у таблиці 3.1 за допомогою двох моделей.

Таблиця 3.1

Інтегральна оцінка показників банкрутства ТОВ «Вів Брук»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
1	2	3	4	5	6
Розрахуємо ймовірність банкрутства за допомогою моделі Альтмана					
$Z=1,2*X1+1,4*X2+3,3*X3+0,6*X4+1*X5$					
X1	0,499	0,520	0,554	0,021	0,033
X2	-0,028	0,173	0,065	0,201	-0,108
X3	0,006	0,184	-0,061	0,178	-0,245
X4	5,837	2,214	2,474	-3,623	0,260
X5	0,667	0,959	0,722	0,292	-0,238
Z	4,748	3,761	2,759	-0,987	-1,002
Розрахуємо ймовірність банкрутства за допомогою моделі Спрінгейта					
$Z=1,03*A+3,07*B+0,66*C+0,4*D$					
A	0,499	0,520	0,554	0,021	0,033
B	0,006	0,184	-0,061	0,178	-0,245
C	0,041	0,591	-0,213	0,550	-0,804
D	0,667	0,959	0,722	0,292	-0,238
Z	0,826	1,874	0,530	1,048	-1,344

Значення коефіцієнта в моделі Альтмана протягом досліджуваного періоду

вказує на низьку ймовірність банкрутства підприємства. Однак варто відзначити, що у звітному році спостерігається тенденція до зниження інтегрального показника, що має негативну оцінку.

За моделлю Спрінгейта значення коефіцієнта Z у звітному році опустилося нижче 0,862, що свідчить про порушення фінансової стійкості підприємства.

Отже, за результатами аналізу ймовірності банкрутства за моделями Альтмана та Спрінгейта можна зробити висновок про погіршення фінансової стійкості підприємства у звітному році, що вимагає вжиття відповідних заходів.

Дослідження, проведені українськими науковцями щодо можливості отримання достовірної фінансової інформації про стан вітчизняних підприємств із застосуванням моделей Альтмана, Ліса, Таффлера та Спрінгейта, демонструють суперечливі оцінки рівня кризового стану та ймовірності банкрутства. Незважаючи на відносну простоту використання фінансових показників і критеріїв банкрутства, їхнє застосування не забезпечує об'єктивних результатів під час аналізу діяльності.

Таким чином, механічне запозичення цих моделей та їхнє використання в аналітичній практиці українських підприємств є недоцільним. Водночас актуальним залишається вивчення техніки та основних принципів їх розробки, особливо в умовах обмеженого застосування інтегрованих показників у вітчизняній аналітичній практиці.

Тому доцільно звернути увагу на вітчизняні моделі. Найпоширенішою в Україні є діагностика банкрутства за моделлю О. Терещенка. Розроблена ним дискримінантна модель має значні переваги порівняно з традиційними вітчизняними методиками, зокрема: зручність використання, врахування сучасної міжнародної практики на основі вітчизняних статистичних даних, розв'язання проблеми критичних значень показників завдяки застосуванню різних модифікацій базової моделі для підприємств різних галузей, а також урахування специфіки їхньої діяльності.

Модель Терещенка представляється у такому вигляді:

$$Z = 1,5 \cdot X_1 + 0,08 \cdot X_2 + 10,0 \cdot X_3 + 5,0 \cdot X_4 + 0,3 \cdot X_5 + 0,1 \cdot X_6, \quad (3.3)$$

де X_1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X_3 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X_4 – відношення прибутку до доходу від реалізації;

X_5 – відношення виробничих запасів до доходу від реалізації;

X_6 – відношення доходу від реалізації до основного капіталу.

Одержані значення показника Z можна інтерпретувати так:

$Z > 2$ – підприємство є фінансовою стійким і йому не загрожує банкрутство;

$1 < Z < 2$ – у підприємства порушено фінансову рівновагу (фінансову стійкість), але йому не загрожує банкрутство за умови переходу на антикризове управління;

$0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

$Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом.

Розрахунок індексу платоспроможності за допомогою моделі О.О.Терещенка проведено в табл.3.2.

Таблиця 3.2

Розрахунок індексу платоспроможності на основі моделі О.Терещенка

Показники	2022	2023	2024
X_1	0,001	0,001	0,363
X_2	6,837	3,214	3,474
X_3	0,006	0,265	-0,071
X_4	0,009	0,192	-0,085
X_5	0,787	0,451	0,732
X_6	1,882	5,685	4,552
Z	1,081	4,568	0,363

Згідно з розрахунками індексу платоспроможності за моделлю О. Терещенка, спостерігається погіршення фінансової стійкості ТОВ «Вів Брук», оскільки у 2024 році показник Z знизився на 92,1% і склав 0,363. Це свідчить про високу ймовірність банкрутства підприємства, якщо не будуть вжиті санаційні заходи.

Питання забезпечення фінансової стійкості, зокрема для ТОВ «Вів Брук», у

процесі управління фінансовими ресурсами має першочергову актуальність, що зумовлено можливістю:

- Автономно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію.
- Забезпечувати фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність і достатній рівень фінансової незалежності в довгостроковій перспективі.
- Зменшувати ризик банкрутства.
- Використовувати кількісні та якісні показники для порівняння з граничними значеннями.
- Здійснювати залучення та ефективне використання фінансових ресурсів.
- Виявляти потенційні загрози для стану підприємства та розробляти заходи для їх своєчасного усунення.

Встановлено, що значну частку залучених фінансових ресурсів, включно з ТОВ «Вів Брук», становлять власні кошти суб'єктів господарювання. Для вдосконалення процесу залучення фінансових ресурсів доцільно визначити напрями раціоналізації використання власних коштів підприємства. Власні фінансові ресурси вирізняються доступністю та швидкістю залучення для фінансування діяльності, забезпечують вищий рівень норми прибутку на вкладений капітал порівняно з альтернативними джерелами та не чинять дестабілізуючого впливу на фінансову стабільність і безпеку суб'єкта господарювання.

Особливу увагу слід звернути на те, що ключовим елементом формування власних фінансових ресурсів, до яких належать статутний, пайовий, додатковий вкладений, інший додатковий, резервний капітал, нерозподілений прибуток, неоплачений та вилучений капітал, є чистий прибуток підприємства. Відтак, для підвищення частки самофінансування ТОВ «Вів Брук» необхідно підвищити ефективність продажів і надання послуг, що сприятиме виявленню резервів їхнього нарощування. Аналіз показав, що резерви максимізації обсягів власних фінансових ресурсів включають (рис. 3.2):

- Збільшення прибутку шляхом нарощування обсягів виробництва та реалізації продукції.
- Удосконалення управління технічним оснащенням виробництва та майном підприємства.

- Рационалізація структури джерел формування власних фінансових ресурсів.
- Прискорення оборотності капіталу.
- Зменшення та оптимізація витрат.
- Оптимізація виробничих процесів для усунення найбільш затратних і низькорентабельних напрямів.
- Посилення контролю за фінансовою діяльністю підприємства та раціональна організація договірних відносин із постачальниками, посередниками, покупцями тощо.
- Покращення амортизаційної політики.
- Впровадження заходів для підвищення продуктивності праці працівників та їхньої мотивації.
- Розвиток інноваційної діяльності.

Рис.3.2. Резерви збільшення власних фінансових ресурсів ТОВ «Вів Брук»

Зниження собівартості продукції є визначальним фактором зростання прибутку. На цей процес впливають економія матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, якими розпоряджається підприємство. Максимальне залучення резервів для зменшення собівартості є запорукою ефективного функціонування підприємства.

Підвищення прибутку також можливе завдяки зростанню продуктивності праці, що знижує витрати праці на одиницю продукції та зменшує питому вагу заробітної плати в її собівартості.

Для досягнення цієї мети підприємство має активно застосовувати різноманітні мотиваційні інструменти: перевести максимальну кількість працівників на відрядну форму оплати праці, підвищити розмір винагороди за позаурочну роботу для працівників із погодинною оплатою, організувати доставку працівників на робочі місця та додому за узгодженими маршрутами тощо.

Значну роль у зниженні собівартості та підвищенні прибутку відіграє суворе дотримання режиму економії на всіх етапах виробничо-господарської діяльності підприємства. Реалізація такого підходу проявляється, зокрема, у скороченні витрат матеріальних ресурсів на одиницю продукції, зменшенні витрат на обслуговування виробництва, управління та інших непродуктивних витрат. Регулярна інвентаризація запасів і обладнання дозволяє виявляти надлишки, які доцільно реалізовувати за ринковими цінами.

Важливе місце в підвищенні прибутку посідає маркетинг. Світовий досвід торгівлі свідчить, що нові види продукції часто не знаходять свого покупця без належної маркетингової підтримки. У ринкових умовах господарювання ТОВ «Вів Брук» слід приділяти більше уваги маркетинговим стратегіям.

Для збільшення обсягу отриманого прибутку підприємству необхідно впроваджувати виважену цінову політику. Ціни мають відображати суспільно необхідні витрати на виробництво та реалізацію продукції, її споживчі якості,

рівень якості та платоспроможний попит. Точність розрахунку цін значною мірою визначає обсяг прибутку, а також ліквідність, платоспроможність і фінансовий стан підприємства.

Одним із перспективних напрямів удосконалення залучення фінансових ресурсів є активізація інноваційної діяльності, яка дозволить ТОВ «Вів Брук» розробляти нові послуги, підвищувати показники ефективності та створювати основу для залучення зовнішніх фінансових ресурсів на вигідних умовах.

Запропоновані заходи сприятимуть значному покращенню якісних характеристик процесу залучення фінансових ресурсів ТОВ «Вів Брук». Найвищий потенціал для розширення обсягу власних фінансових ресурсів має оптимізація амортизаційної політики, яка забезпечить ефективне оновлення основного капіталу, сприятиме підвищенню якості продукції, зниженню її собівартості та нарощуванню прибутку.

Отже, для підвищення прибутку ТОВ «Вів Брук» необхідно опиратися на комплексний техніко-економічний аналіз діяльності підприємства, що включає вивчення техніко-економічних показників, організаційного рівня виробництва, використання виробничих потужностей, основних фондів, сировини, матеріалів, робочої сили та господарських зв'язків.

Ефективність використання фінансових ресурсів залежить від їхньої оборотності. Поняття «оборотний капітал» охоплює поточні активи підприємства. У період 2022–2024 років найбільшу частку в структурі оборотних активів ТОВ «Вів Брук» становили запаси (81,4% у 2022 році, 52,1% у 2023 році, 62,8% у 2024 році).

Тому підприємству необхідно дотримуватися основних аспектів ефективного використання виробничих запасів:

визначити раціональну величину виробничих та товарних запасів шляхом умілого маневрування ними;

удосконалювати процес нормування шляхом встановлення науково обґрунтованих норм та нормативів;

покращувати організацію постачання, у тому числі шляхом встановлення

чітких договірних умов постачання, оптимального вибору постачальників, налагодженої роботи транспорту тощо;

правильно організовувати інфраструктуру господарства, що передбачає раціональне використання запасів та контроль за їх витрачанням;

уміло підбирати та розставляти кадри з питань матеріально-технічного забезпечення.

У 2023 році значну частину структури займала дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги, що складала 42%. У 2024 році її обсяг скоротився до 17,8%. Погашення цієї заборгованості виступає важливим резервом для відновлення платоспроможності ТОВ «Вів Брук». Зменшення дебіторської заборгованості сприятиме зниженню її частки в структурі поточних активів підприємства. Цей крок є необхідним, адже дебіторська заборгованість суттєво впливає на господарську діяльність та обсяг високоліквідних активів.

Частка грошових коштів та їхніх еквівалентів залишається незначною – лише 0,03% у 2022 році. Проте в аналізований період спостерігається позитивна динаміка зростання цього показника, який у 2024 році досяг 12% у структурі оборотних коштів.

Необхідність нарощування обсягу грошових коштів підтверджується низькими значеннями коефіцієнта абсолютної ліквідності в 2022–2023 роках. При оптимальному діапазоні 0,2–0,3 цей показник становив лише 0,0014. Водночас варто відзначити, що позитивний тренд змін обсягу грошових коштів та коефіцієнта абсолютної ліквідності в 2024 році дає підстави очікувати значного покращення ситуації в найближчому майбутньому.

Загалом підвищення ефективності управління оборотними активами ТОВ «Вів Брук» можливе завдяки таким напрямкам:

- Удосконалення організації матеріально-технічного забезпечення для безперервного та ритмічного постачання виробництва ресурсами.

- Скорочення тривалості операційного циклу шляхом інтенсифікації виробництва (застосування сучасних технологій механізації та автоматизації, максимального використання виробничих потужностей, трудових і матеріальних

ресурсів) та посилення контролю за обігом ключових категорій запасів із розподілом відповідно до їх витрат.

- Встановлення чітких систем моніторингу руху дебіторської заборгованості та грошових коштів, а також розвиток механізмів безготівкових розрахунків.

Прискорення надходження грошових коштів у короткостроковій перспективі на ТОВ «Вів Брук» можна досягти за рахунок таких резервів:

- Надання знижок на великі партії продукції при оплаті готівкою.
- Активне просування продукції через рекламу.
- Розширення ринків збуту.
- Запровадження часткової або повної попередньої оплати за продукцію.
- Зменшення строків надання товарного (комерційного) кредиту покупцям.

У структурі фінансових ресурсів протягом 2022–2024 років спостерігається зростання кредиторської заборгованості, що робить доцільним її часткове погашення для зменшення загального обсягу зобов'язань.

Ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без регулярного залучення позикових ресурсів. Використання позикового капіталу сприяє розширенню обсягів господарської діяльності, підвищенню ефективності власного капіталу, прискоренню формування цільових фінансових фондів та зростанню ринкової вартості підприємства. У 80–90-х роках ХХ століття в розвинених країнах світу прийнятною вважалася частка позикового капіталу на рівні 40–50%, тоді як у останні десятиліття цей показник зріс до 60–70%. Більшість зарубіжних економістів стверджують, що залучені ресурси є дешевшими та вигіднішими порівняно з власними. У вітчизняній практиці ситуація є протилежною. Проте загальна рекомендація науковців полягає в тому, що як 100%-е фінансування за рахунок позикового капіталу, так і виключно власні кошти є неоптимальними стратегіями управління.

Підприємство, яке покладається виключно на власний капітал, характеризується найбільшою фінансовою стійкістю (коефіцієнт автономії дорівнює 1), але обмежує свої темпи розвитку, не маючи можливості нарощувати

активи в періоди сприятливої економічної кон'юнктури та використовувати потенціал приросту прибутку на вкладений капітал. Натомість підприємство, що залучає позиковий капітал, отримує вищий фінансовий потенціал завдяки формуванню додаткових активів та підвищенню фінансової рентабельності, однак наражається на значні фінансові ризики та загрозу банкрутства через зростання частки позикових коштів у загальному капіталі.

Питання балансування між ризиком і доходністю, яке виникає під час розробки фінансових рішень щодо структури капіталу підприємства, вирішується шляхом оптимізації його складу. На думку вітчизняних дослідників, оптимізація структури капіталу передбачає визначення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом, що забезпечує баланс між рівнем фінансової рентабельності та фінансової стійкості, сприяючи максимізації ринкової вартості компанії.

Основними методичними підходами до вирішення цього завдання є:

Метод оптимізації за критерієм максимізації прогнозованої фінансової рентабельності, який базується на багатоваріантних розрахунках рівня рентабельності за різними структурами капіталу з урахуванням ефекту фінансового левериджу. Важливо зазначити, що цей ефект може мати як позитивне, так і негативне значення. Він виникає не лише через залучення платного кредиту, але й завдяки використанню безоплатних позикових ресурсів, таких як кредиторська заборгованість. Чим вища частка останніх у загальному обсязі позикових коштів, тим значнішим є ефект фінансового левериджу. Позитивний ефект фінансового левериджу спостерігається, коли позиковий капітал, залучений під фіксований відсоток, приносить підприємству прибуток, що перевищує фінансові витрати, тобто коли дохідність сукупного капіталу переважає середньозважену вартість позикових ресурсів.

Метод оптимізації за критерієм мінімізації вартості, який ґрунтується на попередній оцінці витрат на власний і позиковий капітал за різних умов їх залучення та обслуговування, а також на проведенні багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу.

Метод оптимізації за критерієм фінансових ризиків, що передбачає диференційований вибір джерел фінансування для окремих компонентів активів підприємства (необоротних і оборотних активів, із поділом на постійну та змінну частини).

Кожен із цих методів опирається на окремий ключовий показник. У колі вітчизняних науковців існує розбіжність поглядів щодо пріоритетності критеріїв оптимізації структури капіталу. Зокрема, В. С. Боронос вважає найбільш обґрунтованим підхід, який поєднує максимізацію рентабельності власного капіталу з мінімалізацією середньозваженої вартості капіталу.

Разом із тим, не можна ігнорувати питання фінансової стійкості, адже надмірне залучення позикового капіталу, яке забезпечує високу рентабельність у несприятливих умовах, може призвести до нездатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання.

Тому найбільш прийнятною та економічно виправданою стратегією є диверсифікація джерел фінансування, що підвищує адаптивність підприємства до змін у економічному середовищі.

Основну частку в структурі фінансових ресурсів ТОВ «Вів Брук» становить власний капітал (85,4% у 2022 році, 68,9% у 2023 році, 71,2% у 2024 році). Водночас у складі власного капіталу відсутній резервний капітал. У зв'язку з цим рекомендуються такі напрями його структуризації: збільшення статутного капіталу, формування резервного капіталу (оптимально – понад 15%) та нарощування нерозподіленого прибутку.

Таким чином, для ТОВ «Вів Брук» є вкрай важливим приділяти належну увагу заходам, спрямованим на вдосконалення процесів формування та використання фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ

Пошук джерел фінансування для забезпечення діяльності та розвитку підприємства, а також оптимальне інвестування фінансових ресурсів є ключовими завданнями фінансових служб підприємств, організацій і установ в умовах ринкової трансформації економіки України. Ефективність використання фінансових ресурсів безпосередньо впливає на фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, ділову активність і рентабельність підприємства. Таким чином, раціональне управління фінансовими ресурсами становить основу для забезпечення фінансової стабільності та сталого розвитку підприємства.

У першому розділі дипломної роботи на теоретико – методологічному рівні розкрито поняття фінансових ресурсів, а також механізм їх формування у суб'єктів господарювання. Фінансові ресурси підприємства – це наявні в розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками: за їх видами та складом, за джерелами їх виникнення (формування).

Вони призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання. Фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів. Здатність виконувати функцію платіжного засобу та рівень ліквідності активів є визначальними ознаками віднесення їх до

складу фінансових ресурсів.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні (внутрішні) та залучені (зовнішні) кошти. До внутрішніх джерел формування власного капіталу належать фінансові ресурси, які формуються в процесі фінансово – виробничої діяльності підприємства. Внутрішні джерела власних фінансових ресурсів мають велике значення для формування фінансового капіталу підприємства.

Зовнішні джерела формування власного капіталу дають змогу новоствореним підприємствам формувати свій початковий фінансовий капітал, а діючим суб'єктам господарювання – збільшувати розмір й удосконалювати його структуру.

У другому розділі дипломної роботи проведено аналіз фінансових ресурсів підприємства на прикладі ТОВ «Вів Брук».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Вів Брук» спеціалізується на виробництві якісної тротуарної бруківки.

Провівши аналіз основних показників діяльності ТОВ «Вів Брук» за 2022-2023 роки, можна зробити висновок, що на підприємстві спостерігається позитивна тенденція до зростання величини чистого прибутку. Так, в 2022 році даний показник становив 17,7 тис.грн., а в 2023 році – 1399,2 тис.грн., тобто збільшився на 1381,5 тис.грн. Проте, у 2024 році відбувається різке зменшення даного показника і підприємство отримує збиток у розмірі 638,1 тис.грн.

Основне джерело фінансування на підприємстві – це власний капітал (ВК), який у 2024 р. становив 7413,2 тис.грн. Залучений капітал збільшився протягом аналізованого періоду на 2562,2 тис.грн. і становив у звітному періоді 2996,2 тис.грн. У 2024 році він сформований в основному за рахунок інших поточних зобов'язань (1320,5 тис.грн.; 44,1%) та короткострокових кредитів і позик (1062 тис.грн.; 35,4%).

Як показав аналіз структури власного капіталу, в основному він сформований за рахунок зареєстрованого (пайового) капіталу, що становить 10000 тис.грн. (96% у 2024 р.)

Негативним фактором є відсутність резервного капіталу, що збільшує фінансовий ризик від можливих збитків або неплатежів. Але водночас позитивним є відсутність вилученого капіталу.

Загалом структура власного капіталу оцінюється позитивно, так як збільшення джерел фінансових ресурсів є позитивним моментом в діяльності підприємства. Внаслідок цього збільшується майно підприємства, отже, поліпшується його фінансовий стан.

За аналізований період спостерігалась позитивна динаміка до збільшення робочого капіталу: у 2023 році він зріс на 2474,5 тис.грн. (на 166%), у 2024 році – на 1806,1 тис. грн. (на 45,65%). Ця тенденція оцінюється позитивно. В результаті аналізу фінансових показників підприємства було встановлено, що робочий капітал є додатним. А, отже, підприємство має достатньо ресурсів задля забезпечення власної діяльності.

У процесі структурно-динамічного аналізу майна підприємства очевидно, що спостерігається зростання його загальної суми: збільшення у 2023 році порівняно з 2022 роком на 156,2%, що у вартісному вираженні становить 4637,6 тис.грн. та у 2024 році порівняно з 2023 роком на 36,9 % .

Таке збільшення в основному спричинене змінами у оборотній частині активів підприємства, зокрема за статтею Запаси.

Наведені розрахунки показують, що темп зростання оборотних коштів був більшим, ніж темп зростання за необоротними активами, що сприяло змінам у структурі між основним і оборотним капіталом. Як свідчать проведені розрахунки, на кінець аналізованого періоду частка оборотних активів зросла з 64,54% до 84,14% у загальній вартості майна, і відбулося відносне скорочення необоротних активів з 35,45% до 15,85%. Крім того темпи зростання оборотних активів значно перевищують загальні темпи зростання майна підприємства.

У загальному аналіз майна підприємства свідчить про його невисоку ліквідність, адже воно сформовано в основному за рахунок запасів та дебіторської заборгованості, а найліквідніший актив – грошові кошти становлять 10% (станом на 2024 рік), що не відповідає нормативним значенням.

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Вів Брук» дав можливість зробити висновок, що платоспроможність підприємства протягом аналізованого періоду зростала. Значення коефіцієнту платоспроможності перевищує 1, що підтверджує загальну ліквідність балансу.

Показники фінансової стійкості свідчать про досить вдало обрану фінансову стратегію ТОВ «Вів Брук». Коефіцієнт економічної незалежності у 2022 -2024 роках був високим від 0,69 до 0,85 при нормативному значенні більше 0,5, що свідчило про достатню частку власного капіталу у загальній структурі майна підприємства, це оцінюється як позитивно. Відповідно ступінь концентрації позикового капіталу є низьким і не перевищує допустимі норми.

Коефіцієнт оборотності капіталу а період з 2022 року по 2024 рік коливався, що спричинене такими змінами показників, що його визначають: виручка від реалізації та ресурси підприємства збільшились у 2023 році більшими темпами, ніж у 2024 році. Причому, темпи зростання загального капіталу у звітному році перевищили темпи зростання виручки від реалізації.

Проаналізувавши ефективність використання фінансових ресурсів ТОВ «Вів Брук», можна зробити висновок, що дане підприємство має значний інвестиційний потенціал, реалізація якого дозволить значно підвищити ефективність господарювання.

Третій розділ присвячений визначенню напрямів покращення використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Співвідношення власних і позикових коштів у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства формують показник структури капіталу підприємства, який є одним із найголовніших критеріїв оцінки фінансового стану підприємства. Тому, одним із основних напрямів покращення ефективності використання фінансових ресурсів є оптимізація структури капіталу ТОВ «Вів Брук».

Значна роль у формуванні власного капіталу, а відтак і фінансових ресурсів, підприємства належить прибутку. Тому велику увагу на ТОВ «Вів Брук» треба приділити пошуку резервів підвищення прибутку, основними з яких є: збільшення обсягів виробництва, впровадження заходів щодо підвищення продуктивності

праці своїх працівників, їх мотивація, розширення асортименту продукції і підвищення її якості, зменшення витрат на виробництво продукції, що відповідно знизить собівартість продукції, правильна цінова політика тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Біляк Ю. В., Старюк В. В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу. *Ефективна економіка*. 2022. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_7_21.
2. Близнюк О.П., Брезинська А.П., Іванюта О.М. Управління фінансовими ресурсами підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2016. 253 с.
3. Бондаренко О.С. Система оцінка ефективності управління фінансами підприємств у сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №16. С. 18-21.
4. Бортнікова М. Г., Чиркова Ю. Л. Формування концептуальної моделі управління фінансовими ресурсами підприємства у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 10(1). С. 9-12.
5. Бровко Л. І., Бровко Є. І., Крижановський О. О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності. *Економіка та держава*. 2019. № 9. С. 57-63.
6. Варченко О. М., Артимонова І. В., Холоденко Н. І. Оптимізація структури капіталу як інструмент управління вартістю молокопереробних підприємств. *Економіка та управління АПК*. 2021. №1. С. 111-124.

7. Василішин С. І. Теоретико-практичні засади формування фінансових ресурсів у системі економічної безпеки аграрних підприємств. *Вісник ХНАУ*. 2018. № 1. С. 123-131.
8. Великих К. О. Окремі аспекти управління фінансовими ресурсами підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 5(2). С. 122-127.
9. Великій Ю. М. Управління оптимізацією структури капіталу підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 29(1). С. 68-72.
10. Власюк В.Є. Управління фінансовими ресурсами як значимий фактор сталого розвитку національної економіки: монографія. Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2016. 325 с.
11. Гресик В. В. Цюпка, А. Б., Щігель Ю. М. Методичні аспекти ділової активності підприємства. *Економіка і управління*. 2019. № 3. С. 36-43.
12. Гриценко Л. Л., Деркач Л. С. Дослідження формування та використання фінансових ресурсів корпоративного підприємства. *Вісник Сумського державного університету*. 2021. № 2. С. 79-87.
13. Денисюк О. М., Ковальчук С. П. Аналітичне забезпечення фінансового менеджменту підприємства. *Інноваційна економіка*. 2018. № 7-8. С. 154-159.
14. Диба О. М. Фінансові ресурси інноваційно активних підприємств в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2016. Вип. 4. С. 102-112.
15. Домбровська С. О. Оптимізація структури капіталу підприємства в умовах невизначеності економічного середовища. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 1. С. 100-107.
16. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Гуркаєва К. М. Теоретико-методичні підходи до обґрунтування методів оптимізації структури капіталу підприємств. *Ефективна економіка*. 2017. № 4.
17. Дранус В. В., Биченко Є. О. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами фармацевтичних підприємств. *Modern economics*. 2022. № 36. С. 51-58.

18. Дрига С. Г., Міщенко І. Д. Диспропорції в структурі капіталу підприємства та їх вплив на фінансові показники роботи підприємства. *Молодий вчений*. 2017. №8(48). С. 441-445.
19. Дубинська О. Розробка методичних рекомендацій щодо визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства на основі розрахунку показників його фінансового стану. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2022. Вип. 2. С. 109-116.
20. Євсєєва О. О., Анікіна О. С., Нікуліна С. В. Актуальність формування універсального підходу до оцінки фінансового стану підприємства на основі показників форм фінансової звітності. *Економічний простір*. 2019. № 148. С. 129-143.
21. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV, поточна редакція від 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
22. Копилюк О. І., Тимчишин Ю. В., Музичка О. М. Фінансова стійкість у системі забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 81-87.
23. Котик О. В., Бояр О. Л. Сутність, особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2018. Вип. 2. С. 69-78.
24. Кравченко О.О., Сипко М.Ю., Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах зростання невизначеності. *Ефективна економіка*. 2018. №12.
25. Малій О. Г., Ріяка Т. Ю. Прогнозування фінансового стану підприємства та діагностика банкрутства. *Креативний простір*. 2023. № 11. С. 55-57.
26. Маслиган О. О., Коробович Л. П., Кулініч Т. В. Проєктування інформаційно-організаційних ресурсів фінансового потенціалу виробничого підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 18. С. 18-24.

27. Мулик Т. О. Відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів. *Агросвіт*. 2020. № 19–20. С. 51–60.
28. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 287 с.
29. Нікітіна А. В. Удосконалення сучасного методичного інструментарію оцінювання економічної безпеки підприємств. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2022. Вип. 1 (45). С. 154-160.
30. Олійник-Данн О. О. Ефект фінансового важеля: проблеми застосування у процесі оптимізації структури капіталу підприємства. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 148-154.
31. Остапенко О. І., Карпенко О. М. Економічна безпека в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу. *Український економічний огляд*. Київ, 2023. Вип. 4. С. 65-73.
32. Пилип'як О. В. , Майор О. В., Попович Ю. Г. Теоретичні аспекти формування і використання фінансових ресурсів на підприємстві в сучасних умовах. *Економіка і управління*. 2022. № 1. С. 88-95.
33. Попов М. І. Обґрунтування політики залучення позикових коштів підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 9. С. 515–519.
34. Ромашко О. М., Бариляк В. О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 180-184.
35. Русіна Ю. О., Левчишина А. Г. Формування фінансової стратегії підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2019. № 12. С. 9-13.
36. Слободянюк Н. О., Шокер Р. І. Управління ресурсним потенціалом у контексті механізму фінансової безпеки підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 245-250. 30

37. Східницька Г., Содома Р. Оптимізація процесу управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. 2018. № 25. С. 65-69.
38. Томчук О. Ф., Левчук М. С. Критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства. *Молодий вчений*. 2019. № 9(2). С. 480-486.
39. Томчук О.Ф., Федоришина Л.І., Мулик Т. О. Управлінський аналіз: сутність та значення у прийнятті рішень. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 4 (44). С. 144–154.
40. Федотова І. В., Глоба Є. О., Архіпов О. В. Методичні основи оцінки комплексної безпеки підприємства. *Економіка транспортного комплексу. Загальноекономічні питання розвитку транспортного комплексу*. Харків : ХНДАУ, 2024. Вип. 43. С. 7-30.
41. Фролов С. Контент-аналіз теоретичних засад управління структурою капіталу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 3. С. 120–129.
42. Хижинська М. А., Лактіонова О. А. Аналіз чинників оптимізації та їх впливу на структуру капіталу корпорацій в Україні. *Вісник наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса*. 2021. №13. С. 284-290.
43. Хрущ Н. А. Аналіз сучасних підходів до визначення сутності фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 3. Т. 3. С. 274-277.
44. Чемчикаленко Р. А. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 34. С. 298-303.
45. Чернишова Л. В. Аналіз джерел фінансово-інвестиційної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу. *Modern economics*. 2022. № 35. С. 141- 148.
46. Швець Ю. О. Особливості управління структурою капіталу промислового підприємства в умовах кризи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2019. Вип. 35. С. 77–81.
47. Швиданенко Г. О., Олексюк О. І. Сучасна технологія діагностики

фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2019. 192 с.

48. Шило Ж. С., Кречко М. Ю. Методи оцінки рівня економічної безпеки підприємства: підходи до оцінювання та забезпечення економічної безпеки. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія «Економічні науки»*. Рівне : НУВГП, 2022. Вип. № 2 (98). С. 278-288.

49. Школьник І. О. Структура капіталу підприємства: систематизація теоретичних підходів у контексті фінансової архітектури підприємства. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 315-322.

50. Щербань О. Д., Невдачина О. І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3. С. 284–289.

51. Яременко М. І. Інновації та структура капіталу підприємства. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія: Економіка і право*. 2021. Випуск 28. С. 73-78.

Додатки

StrikePlagiarism.com

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Дата звіту

6/24/2025

Дата редагування

Документ прийнятий

Звіт подібності

метадані

Назва організації

National University of Water and Environmental Engineering

Заголовок

Шляхи покращення фінансових ресурсів.docx

Автор

Науковий керівник / Експерт

Кобилецький Дмитро В'ячеславовичКобилецький Дмитро В'ячеславович

підрозділ

National University of Water and Environmental Engineering

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Заверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

31.34%

31.34%

КП 1

1.81%

1.81%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

18169

Кількість слів

143326

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати намісний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		19
Мікропробіли		24
Білі знаки		25
Парафрази (SmartMarks)		403

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://www.docsity.com/ru/pidvisishchennya-efektivnosti-vikoristannya-finansovih-resursiv-pidpriyemstva/8515746/	111 0.61 %
2	https://www.docsity.com/ru/pidvisishchennya-efektivnosti-vikoristannya-finansovih-resursiv-pidpriyemstva/8515746/	99 0.54 %
3	https://www.docsity.com/ru/pidvisishchennya-efektivnosti-vikoristannya-finansovih-resursiv-pidpriyemstva/8515746/	97 0.53 %

